

DARBO PARTIJOS RINKIMŲ Į 2012–2016 M. LIETUVOS

RESPUBLIKOS SEIMĄ PROGRAMA

Ši programa — Darbo partijos veiklos pagrindas. Ją rengėme atsižvelgdami ne tik į esamas šalies problemas, bet ir įvertinę Lietuvos potencialą, turėdami aiškią Lietuvos ateities viziją.

2012–2016 m. rinkimų į Seimą programa yra ne kas kita, kaip pagrindas būsimos Vyriausybės darbui.

Lietuvą mes norime matyti aktyvia europietiška šalimi, drąsiai ir ryžtingai einančia į priekį, besivystančia ir tobulėjančia bei sėkmingai konkuruojančia ne tik Europoje, bet ir visame pasaulyje. Mums taip pat labai svarbu, kad Seimas, kaip tautos atstovybė, o Vyriausybė, kaip aukščiausia vykdomoji valdžios institucija, vienodai tarnautų visiems visuomenės nariams, rūpintųsi kiekvienu Lietuvos žmogumi.

Prieš aštuonerius metus Darbo partiją įkūrė šalies verslininkai, kultūros, švietimo, sveikatos apsaugos ir kitų sričių profesionalai, kurie daugelį metų sėkmingai kūrė verslus, steigė naujas darbo vietas, garsino šalį užsienyje, savo darbu bei pasiekimais įrodė, kad žino kaip tai daryti.

Tad ši programa skirta Lietuvos ateičiai, tai dar vienas įrodymas, kad Darbo partija žino, kaip kurti ateities Lietuvą.

FINANSŲ IR MOKESČIŲ POLITIKA

Tobulinsime mokesčių sistemą. Siekdami socialinio teisingumo, subalansuosime darbo ir kapitalo apmokestinimą. Pagrindinį dėmesį skirsime ne tik pajamų surinkimui, bet ir efektyviam lėšų paskirstymui bei griežtai jų panaudojimo kontrolei.

Gavę žmonių pasitikėjimą įsipareigosime:

- minimalią mėnesinę algą iki 2013 metų pabaigos pakelsime iki 1509 litų;
- paskutiniaisiais kadencijos metais tvirtinsime subalansuotą nedeficitinį valstybės biudžetą;
- sukursime bendrą nekilnojamo turto mokesčių, kuris apjungs nekilnojamojo turto ir žemės mokesčius. Šiam mokesčiui bus taikomos neapmokestinamo turto ribos ir progresyvumo principas;
- diferencijuodami pagal įmonių, kurių metinė apyvarta siekia iki 1 mln. litų, veiklą, taikysime nulinį pelno mokesčio tarifą;
- subalansuosime mokesčių našta vietiniams gamintojams, gaminantiems kasdienio vartojimo ir pirmo būtinumo prekes. Sieksime, kad jų gaminama produkcija būtų konkurencinga tiek vietinėje, tiek tarptautinėse rinkose.

Kelsime pasitikėjimą Lietuvos investicine aplinka:

- mokesčių administravimo įstatymu įteisinsime, kad mokesčių įstatymai negali būti keičiami dažniau kaip du kartus per ketverius metus, neleidžiant mokesčių įstatymų keisti kartu su pateiktu valstybės biudžeto projektu;
- pasieksime, kad mokesčių įstatymų pakeitimai būtų teikiami Seimui tik su privalomu nepriklausomų ekspertų ir asocijuotų verslo struktūrų atstovų įvertinimu (vertinant poveikį biudžetui, verslui ir dirbančiajam).

Pakeisime valstybės investicinės programos sudarymo principus:

- valstybės investicinė programa bus tvirtinama penkeriems metams, atsižvelgiant į ilgalaikius savivaldybių ir ministerijų planus;
- skatindami investicijas į probleminius regionus sieksime diferencijuoti mokesčių našta (lyginant su didmiesčiais);
- siekdami kurti naujas darbo vietas, sudarysime sąlygas vietos verslui aktyviau vykdyti plėtrą šalies regionuose.

Užtikrinsime racionalų, skaidrų ir efektyvų ES struktūrinių fondų ir kitos paramos lėšų naudojimą:

- ES lėšas orientuosime ne į panaudojimo spartumą, bet į galutinį rezultatą ir produktyvumą. Visose programose įtvirtinsime pagrindinį — ekonominės naudos valstybei ir žmonėms — reikalavimą;
- pagrindinė prioritetinga programų dalis bus susieta su užimtumo didinimu, esamų darbo vietų išsaugojimu ir naujų kūrimu;
- supaprastinsime reikalavimus paraiškų teikėjams, pakeisime juos į lankstesnę bei orientuotą į galutinį rezultatą tvarką.

Vykdydami aktyvią priežiūrą ir auditą, pagrindinį dėmesį skirdami racionaliam lėšų naudojimui, užtikrinsime viešo sektoriaus veiklos lėšų naudojimo skaidrumą:

- mažinsime biudžeto deficitą, įvesdami griežtesnes fiskalinės drausmės taisykles planuojant biudžetą ir užtikrinant skaidrią ir griežtą išlaidų kontrolę;
- pasieksime, kad kiekvienais metais, tvirtinant valstybės biudžetą, privaloma tvarka būtų sukauptas stabilizavimo rezervas, jam skiriant nustatytą procentą nuo nacionalinio biudžeto pajamų bei jį papildant iš privatizavimo fondo. Sugriežtinsime stabilizavimo fondo lėšų panaudojimo tvarką, kiekvienais metais sąmatas tvirtinant Seimo nutarimu;
- raginsime Europos Komisiją skirti papildomų lėšų mažų ir vidutinių įmonių rėmimui, energetikos sektoriaus konkurencingumui, investicijų, skirtų miestų infrastruktūros plėtrai. Aktyviau dalyvausime europinėse verslo skatinimo iniciatyvose.

EKONOMIKA

Visomis valstybės išgalėmis skatinsime ūkio atsigavimą, saugosime ir kursime naujas darbo vietas. Išlaikysime tolygų šalies vystymąsi, skatinsime investicijas į gamybą regionuose ir probleminiuose rajonuose. Užtikrinsime stabilias ir prieinamas energetikos kainas. Taikysime apribojimus monopolijoms.

Siekdami šalies gerovės:

- sukursime efektyvų valstybinį būsto renovacijos fondą, kuris padengtų 100 procentų renovacijos sąnaudų, kompensuojamų iš gyventojų už šildymą sutaupytų lėšų bei nukeltų nuo žmonių pečių būtinybę bendrauti su bankais, imant paskolas būsto renovacijai;
- per ketverius metus atnaujinsime 25 procentus daugiabučių gyvenamųjų namų.

Ypatingą dėmesį skirsime ne tik darbo vietų išsaugojimui, bet ir naujų kūrimui, trečiaisiais kadencijos metais baigsime spręsti bedarbystės problemą:

- skatinsime gyventojų verslumą, formuodami verslui palankią aplinką ir suteikdami mokestines lengvatas pradedantiems verslų;
- kursime palankias sąlygas šeimos verslui;
- pasieksime, kad mokesčių sistema taptų aiški ir suprantama žmonėms, norintiems pradėti ar jau užsiimantiems verslu;
- įsteigsime teritorines verslo informacinių — konsultacinių paslaugų valstybines įstaigas, kurios nemokamai konsultuos ir padės apginti smulkiųjų įmonių teises bei jų teisėtus interesus;
- mažindami verslų kontroliuojančių įstaigų skaičių iki 15, dalį jų funkcijų apjungiant, kursime verslui draugišką aplinką ir taupysime valstybės lėšas.

Skatinsime gamybos ir naujų darbo vietų kūrimą šalies regionuose, ypač probleminėse teritorijose:

- panaudodami ES struktūrinius fondus ir pritrauktas užsienio investicijas;
- sudarydami palankų investicinį klimatą vietos verslininkams;
- įgyvendindami aiškia investicijų skatinimo bei efektyvaus jų panaudojimo sistemą, kurioje būtų taikomos mokesčių lengvatos (pvz. nekilnojamojo turto);
- skirdami ypatingą dėmesį mažų įmonių kūrimuisi ir jų veiklos skatinimui;
- sukurdami aiškia paramos sistemą įmonėms, kuriančioms naujus produktus (inovacijas), bei efektyviau panaudodami ES struktūrinių fondų finansinės paramos lėšas.

Specialiomis priemonėmis skatinsime verslą:

- sukursime sąlygas verslui skolintis lėšų šalies rinkoje;
- įstatymu įteisinsime išskolinimų užskaitas tarp valstybės ar savivaldybės ir verslo įmonių;
- įmonėms, kuriančioms naujas darbo vietas, sukursime skatinimo sistemą, leidžiančią susigrąžinti dalį sumokėtų mokesčių;
- pritaikysime geriausią Europos šalių praktiką skatindami smulkųjį verslą.

Didindami Lietuvos ūkio konkurencingumą:

- skatinsime eksportą, ypač į naujas rinkas, sudarysime sąlygas įmonėms gauti visą įmanomą valstybės palaikymą;
- skatinsime inovacijų ir aukšto lygio technologijų diegimą, efektyviau panaudojant eksperimentinės gamybos bazes mokslo idėjų įgyvendinimui;
- įteisinsime glaudų ir visapusišką pramonės, mokslo institucijų ir mokslinių tyrimų įstaigų bendradarbiavimą;
- ūkio šakoms, užsiimančioms gamyba ir ne mažiau kaip 20–30 procentų savo produkcijos realizuojančioms vidaus rinkoje, formuosime tokią apmokestinimo sistemą, kuri leistų sumažinti gamybos savikainą;
- reguliuosime monopolinių įmonių viršpelnius.

Valstybė turi rūpintis patikimas, efektyvias, įperkamas paslaugas teikiančia energetikos sistema, todėl sieksime darnaus energetikos sektoriaus vystymosi:

- sumažinsime šilumos kainas, skirdami ES struktūrinių fondų lėšas biokuro katilinių statybai. Tokiu būdu per metus sumažinsime išlaidas dujų pirkimui 1 mlrd. litų;
- užtikrinsime, kad Lietuva būtų aktyvi energetikos rinkos dalyvė;
- užtikrinsime energetikos infrastruktūros vystymo programas. Sieksime, kad jų vykdymas būtų efektyvus ir nepagrįstai nedidintų energijos kainų;
- Lietuvos gyventojams ir verslo subjektams užtikrinsime energijos poreikių tenkinimą prieinamomis kainomis. Kainos bus pagrįstos būtinomis sąnaudomis;
- tobulinsime valstybinį kainų reguliavimą. Apribosime monopolinių energetikos įmonių pelnus iki 5 procentų;
- skatinsime kogeneracinę šilumos ir elektros gamybą;
- užtikrinsime, kad bendra ES energetikos politika atitiktų Lietuvos ūkio interesus;
- sieksime, kad nauja atominė elektrinė būtų statoma skaidriai, ekonomiškai naudingomis sąlygomis. Informuosime gyventojus apie statybos ir gamybos kaštus, galutinę elektros energijos kainą ir kitas aplinkybes;
- plėsimė šilumos ir elektros gamybos iš atsinaujinančių energijos šaltinių apimtį, tam panaudodami ir surenkamas komunalines atliekas. Remsime energetinių augalų auginimą apleistose ir žemdirbystei netinkamose žemėse.

Užtikrinsime, kad Lietuvos oro transportas, keliai ir geležinkeliai savo kokybe nenusileistų Skandinavijos šalims, būtų modernūs, patikimi, populiarūs ir saugūs:

- plėsimė tranzito paslaugas, Klaipėdos jūrų uosto konkurencingumą, pralaidumą bei saugumą.

Užtikrinsime konkurencingas ir kokybiškas laivybos paslaugas;

- siekdami sudaryti palankias sąlygas keleivinei, krovininei, pramoginei laivybai bei vandens turizmui, imsime aktyvios vidaus vandens kelių plėtros;
- modernizuosime transporto infrastruktūrą. Įgyvendindami ypatingos svarbos projektą „Rail Baltica“ gerinsime regionų ekonominę gerovę ir plėtosime turizmą;
- investuosime į oro transporto plėtrą.

Remsime darnią regioninio turizmo paslaugų ir infrastruktūros plėtrą:

- sudarysime sąlygas turizmo plėtrai. Išsaugodami kultūros paveldo objektus ir pritaikydami juos turizmui užtikrinsime turizmo projektų tęstinumą, formuosime naujus turistinės traukos židinius;
- mažinsime kaimo turizmo paslaugų sezoniškumą;
- užtikrindami turizmo paslaugų prieinamumą visiems visuomenės sluoksniams, skatinsime turizmo įmones dalyvauti socialinio turizmo veikloje.

Sieksime skaidrumo ir atsakomybės viešųjų pirkimų procesuose:

- sieksime, kad viešieji pirkimai būtų visiškai skaidrūs — didinsime viešųjų pirkimų kontrolę, įpareigosime Viešųjų pirkimų tarnybą vykdyti viešųjų pirkimų monitoringą ir griežtai bausti pažeidėjus;
- sieksime sumažinti perkančių organizacijų skaičių, jas specializuoti ir tokiu būdu didinti viešųjų pirkimų efektyvumą, dėl to mažėtų perkamų prekių ir paslaugų kainos bei gerėtų kokybė;
- įgyvendinsime, kad ne mažiau kaip 10 proc. viešųjų pirkimų būtų vykdoma iš smulkių įmonių.

ŠVIETIMAS

Sukursime lanksčią ir atvirą, kiekvienam prieinamą švietimo sistemą, kuri atitiktų atviros pilietinės visuomenės asmens ir šalies ūkio poreikius, ir sudarytų galimybę mokytis ir tobulėti visą gyvenimą. Švietimas turi sukurti ir išplėtoti žiniomis grindžiamą konkurencingą ūkį, užtikrinti žmonių užimtumą, panaikinti socialinę atskirtį ir skurdą. Todėl parengsime valstybinę strategiją, numatančią šalies švietimo raidą iki 2030 metų.

Kursime šiuolaikišką, kokybišką ikimokyklinio, priešmokyklinio ir bendrojo ugdymo įstaigų tinklą:

- sudarysime galimybę kiekvienam vaikui lankyti darželį — plėtosime ikimokyklinio ugdymo infrastruktūrą, sieksime, kad pakaktų kokybiškų vaikų priežiūros ir ugdymo įstaigų;
- mokyklų tinklas turi tenkinti kiekvieno poreikius. Sieksime, kad bendrojo ugdymo mokyklų pertvarkos nelemtų vien tik ekonominiai veiksniai, bet būtų atsižvelgiama į mokyklos teikiamų paslaugų kokybę bei mokyklos reikšmę vietos bendruomenei;
- garantuosime saugų kiekvieno gyvenančio kaime, toliau kaip 3 kilometrai nuo artimiausios ugdymo įstaigos, vaiko ar specialiųjų ugdymo poreikių turinčio asmens, nepajėgiančio atvykti į mokyklą, vežiojimą;
- modernizuosime švietimo sistemą užtikrindami nuolatinį bendrojo ugdymo, profesinių mokyklų renovavimą, aprūpinimą šiuolaikinėmis mokymo priemonėmis, didinsime valstybės, savivaldybių investicijas;
- sieksime, kad iki 2013 metų visų mokyklų vaikai turėtų prieigą prie interneto, ypač — greitojo. Sudarysime galimybę bendrojo ugdymo mokyklose išmėginti elektroninio mokymo metodus, mažinant vadovėlių leidybą. Dėstomąją medžiagą mokyklose nuolat papildysime vaizdo, garso įrašais, kompiuterizuotais vadovėliais;
- atsisakysime visuotinio „mokinio krepšelio“ finansavimo principo.

Ypatingą dėmesį skirsime mokinių užimtumui, jų gebėjimų ugdymui:

- sieksime optimalaus mokinių mokymosi krūvio, didelį dėmesį skirsime neformaliajam

ugdymui;

- remsime šias įstaigas — išsaugosime meno, sporto, muzikos mokyklų tinklą, pasirūpinsime jo plėtra, skatinsime steigti tokių mokyklų filialus atokesnėse vietovėse.

Išgyvendinsime smurtą ir patyčias mokyklose:

- kovodami su patyčiomis ar smurto plitimu mokyklose, išnaudosime visas įmanomas programas ir iniciatyvas. Sieksime, kad kiekviena mokykla būtų apšviesta, jos teritorija aptverta, įrengtos vaizdo kameros. Didinsime smurtaujančių vaikų tėvų atsakomybę, įtvirtindami tai atitinkamais teisės aktais ir Švietimo įstatymu.

Plėtosime modernią profesinio mokymo sistemą, atitinkančią besimokančio asmens, visuomenės ir šalies rinkos poreikius:

- sieksime, kad profesinis mokymas būtų patrauklus jaunimui ir naudingas regionui (valstybei) bei žmonėms (visuomenei);

- suartinsime bendrąjį ugdymą ir profesinį mokymąsi. Sudarysime sąlygas kiekvienam besimokančiam jaunuoliui dar mokykloje įgyti darbininkišką specialybę, kurią galėtų vėliau tobulinti profesinėje mokykloje, o ją baigus siekti aukštesnio mokslo;

- gerinsime visų specialybių įvaizdį — tiek projektuojančio namus ar žiedžiančio puodus, tiek siuvėjo ar informacinių technologijų specialisto, rengsime naujas programas, kurios atitiktų šiuolaikinio ūkio poreikius;

- sieksime geresnio profesinio mokymo sistemos finansavimo bei profesiniam mokymui skirto valstybės turto efektyvesnio panaudojimo;

- sudarysime sąlygas profesinių mokyklų auklėtiniams plačiau pasinaudoti „Comenius“ programos teikiamomis galimybėmis įgyjant tarptautinės mokymosi patirties;

- skatinsime įmonių investicijas į profesinį mokymą.

Kurdami palankią besimokančių judėjimui tarp profesinio mokymo įstaigų, kolegijų ir universitetų sistemą:

- mažinsime neatitinkančius visuomenės poreikių šių sektorių dydžius;

- kurdami vieningą profesinio mokymo sistemą, detaliau analizuosime kolegijų ir profesinio mokymo institucijų tarpusavio veiklos derinimo galimybes. Profesinio mokymo institucijas asocijuosime su kolegijomis, atsižvelgdami į jų profilį ir geografinio išsidėstymo situaciją.

Skatinsime mokytis visą gyvenimą:

- mokymosi visą gyvenimą programas įgyvendinsime per formalųjį, neformalųjį ugdymąsi ir savišvietą, judumo didinimą;

- sieksime, kad įvairių lygių švietimas ir mokymas taptų atviresnis ir labiau atitiktų darbo rinkos ir plačiosios visuomenės poreikius;

- ypatingą dėmesį skirsime švietimo ir mokymo bei darbo rinkos partnerystės kūrimui.

Laikydami mokytoją pagrindiniu švietimo kaitos ir mokyklos tobulinimo veiksnium, remsime jo naujovių siekius, kūrybiškumą, bendradarbiavimo įgūdžius ir pasiryžimą nuolat atnaujinti savo žinias:

- siekdami aukštos pedagogo kompetencijos, psichologinio tinkamumo bei motyvacijos, tobulinsime pedagogų rengimo sistemą. Sudarysime tinkamas darbo, buities ir kitas sąlygas mokytojams, dirbantiems kaime;

- sieksime objektyvios ir teisingos mokytojų atlyginimų mokėjimo tvarkos. Pedagogų darbo užmokestis turi priklausyti nuo jų išsilavinimo, kvalifikacijos, profesionalumo, darbo kokybės ir darbo stažo;

- sudarysime galimybę mokytojui po 7 darbo metų pasinaudoti atostogomis sveikatai stiprinti, už ilgametį ir kūrybingą darbą skirsime premijas, mažinsime jo darbo krūvį;

- sudarysime galimybę pedagogams, turintiems 30 metų pedagoginio darbo stažo, išeiti į

pensiją nuo 55 metų;

- sukursime tokią pedagogų kvalifikacijos tobulinimo ir perkvalifikavimo sistemą, kuri būtų prieinama visiems pedagogams, užtikrintų kvalifikacijos tobulinimo paslaugų tiekėjų, paslaugų, būdų ir formų taikymo įvairovę, motyvuotų pedagogus kvalifikacijos tobulinimui(si), derėtų su mokyklų finansavimo nuostatomis ir būtų ekonomiškai pagrįsta;
- taupydami lėšas optimizuosime įstaigų, veikiančių prie Švietimo ir mokslo ministerijos, skaičių. Sumažinsime švietimo kokybę kontroliuojančių institucijų skaičių, kurių funkcijas praplėsime konsultacinio pobūdžio paslaugų teikimu.

Aukštasis mokslas — galinga ekonomikos bei visos valstybės augimo varomoji jėga, leidžianti pasiekti aukštesnį gyvenimo lygį, todėl:

- parengsime valstybinę mokslo ir studijų strategiją, kurioje išdėstysime Lietuvos mokslo, mokslo tiriamosios (taikomosios), inovacinės veiklos, studijų, mokslo, verslo jungčių prasingumo tikslus, prioritetus, numatomus rezultatus;
- užtikrinsime aukštojo mokslo prieinamumą. Atsižvelgdami į šalies regionų politiką išlaikysime aukštųjų mokyklų tinklą, kuris nepažeistų socialinių, kultūrinių, ekonominių regiono interesų;
- atsisakysime ydingo „studijų krepšelio“ finansavimo principo.

Didinsime universitetų konkurencingumą, skatinsime juos keistis, būti atvirus naujoms iniciatyvoms:

- sudarysime sąlygas šalies universitetų konkurencingumui Lietuvoje bei užsienyje didinti. Parengsime jų reitingavimo sistemą;
- skatinsime, kiekvienos aukštosios mokyklos augimą, keitimąsi, ryšių su visuomene bei verslu plėtrą.

Sudarydami sąlygas stiprios ir brandžios akademinės bendruomenės formavimuisi bei skatindami jos dialogą su valstybe, gebėjimą naudotis autonomija — užtikrinsime tam tikrus pokyčius, skatinančius aukštąsias mokyklas augti ir konkuruoti tarptautiniu lygiu:

- garantuosime Lietuvos Respublikos Konstitucijos laiduojamą aukštosios mokyklos autonomiją, kaip teisę savarankiškai nustatyti valstybinės aukštosios mokyklos organizacinę ir valdymo struktūrą, ryšius su kitais partneriais, studijų programas, mokslo ir studijų, studentų priėmimo tvarkas, spręsti kitus su tuo susijusius klausimus;
- sieksime, kad visų šalies valstybinių aukštųjų mokyklų savivaldos institucijas formuotų pačios aukštosios mokyklos, o Seimas (Vyriausybė), nepaneigdamas aukštųjų mokyklų autonomijos principo, veiklos skaidrumui užtikrinti nustatytų aukštųjų mokyklų kontrolės ir priežiūros (globos) funkcijas vykdančių institucijų sudarymo būdus ir tvarką.

Sieksime įgyvendinti ilgalaikes (ne trumpesniam kaip 5 metų laikotarpiui) sutartis tarp valstybės ir universiteto, nustatančias strateginius tikslus bei universiteto įsipareigojimus juos pasiekti. Skatinsime valstybės bei šalies ūkio plėtrai būtinų specialistų rengimą:

- siekdami įgyvendinti Lietuvos, kaip valstybės, strateginius tikslus, vykdysime specialistų poreikio analizę;
- valstybės biudžeto lėšomis rengsime atitinkamą skaičių reikiamų specialistų, be kurių neįmanomas valstybės gyvenimas, ūkio plėtra, taip pat specialistus perspektyviose ūkio srityse;
- tik nesant galimybei rengti aukštos kvalifikacijos specialistus valstybinėse aukštosiose mokyklose, valstybės užsakymu valstybės biudžeto lėšomis juos rengsime ir nevalstybinėse aukštosiose mokyklose.

Visiems užtikrinsime lygias galimybes studijuoti:

- negalia neturi tapti kliūtimi siekti aukštojo mokslo. Todėl sieksime, kad būtų papildomai finansuojamos tos aukštosios mokyklos, kurios pritaikys studijų programas neįgaliųjų

poreikiams ir skirs ypatingą dėmesį sveikatos problemų turinčiam jaunimui siekti aukštojo mokslo;

- nesant galimybei iš valstybės biudžeto finansuoti aukštąjį mokslą, visose aukštesiose mokyklose valstybės remiamų studijų finansavime numatysime minimalų vienodą visiems studentams absoliutinės įmokos dalį nepriklausomai nuo pasirinktos studijų krypties kainos;
- įgyvendinsime tokią studentų priėmimo į aukštąsias mokyklas tvarką, kuri sudarys palankias sąlygas talentingiems, gabiems jaunuoliams įstoti į specialaus pasirengimo reikalaujančias meno, sporto, muzikos kryptų studijas, atsižvelgiant į jų specifinius gabumus ir gebėjimus (talantą) bei jų patikrą.

Skirsime ypatingą dėmesį studijų kokybei:

- atliksime vykdomų studijų programų auditą (ypač besidubliuojančių). Sistemingai atnaujinsime studijų programas, kurios atitiktų darbo rinkos ir būsimos studentų profesinės veiklos reikmes;
- didinsime studijų programų tarptautiškumą: sudarysime geresnes sąlygas diegiant jungtines programas, skatinsime studentų, dėstytojų mainus. pertvarkysime studijų kokybės vertinimo sistemą;
- sudarysime sąlygas visiems studentams atlikti praktiką mokslo centruose, įmonėse, įstaigose. Siekdami išlaikyti gabius jaunos specialistus, įgijusius aukštąjį išsilavinimą, suteiksime jiems galimybių įsidarbinti valstybiniame ir privačiame sektoriuose, verslo struktūrose;
- sieksime aukštojo mokslo lankstumo, kai kurioms specialybėms trumpinsime studijų trukmę. Pirmąją (bakaluro) universitetinių studijų pakopą — iki 3 metų, magistrantūros 1,5–2 metų, doktorantūros 3 metų. Sieksime, kad bakaluro programa būtų įvairiapusė, užtikrinanti absolventų įsidarbinimą;
- populiarinsime studijas kolegijose;
- šalies mastu kursime kokybišką karjeros valdymo paslaugų aukštesiose mokyklose sistemą. Atliksime absolventų įsidarbinimo ir darbo karjeros tyrimus;
- sieksime, kad paskolų sistema būtų palanki studentams, o ne komerciniams bankams. Paskolos palūkanų dydis neviršys 3 proc. Paskola ir palūkanos turėtų būti pradėtos gražinti ne anksčiau kaip po trejų metų po studijų baigimo ir susietos su paskolos gavėjo pajamomis. Numatysime papildomas paskolų atidėjimo, nurašymo sąlygas.

Siekdami, kad Lietuvos aukštosios mokyklos taptų gabių studentų, ir dotacijų moksliniams tyrimams traukos centru, į aukštąsias mokyklas pritrauksime kūrybingus, talentingus specialistus:

- sudarysime palankias darbo sąlygas talentingiausiems darbuotojams. Viešinsime informaciją apie laisvus etatus, esant galimybei, ir tarptautiniu mastu;
- pertvarkysime dėstytojų darbo laiko apskaitą, mažinsime jų darbo krūvius. Didinsime darbo užmokestį mokslo darbuotojams, tyrėjams ir dėstytojams, aukštųjų mokyklų administracijos darbuotojams. Patvirtinsime ilgalaikę dėstytojų ir tyrėjų darbo užmokesčio didinimo programą. Aukštųjų mokyklų rektorių (direktorių), prorektorių ir kt. vadovų atlyginimus susiesime su vidutiniu dėstytojų atlyginimu.

Kursime palankią mokslo ir tyrimų aplinką, užtikrinančią Lietuvos patrauklumą užsienio mokslininkams ir tyrėjams:

- sieksime sudominti jaunimą mokslininko ar tyrėjo profesija. Skatinsime ir remsime jaunosius mokslininkus bei jų dalyvavimą tarptautiniuose konkursuose;
- vykdysime ilgalaikes investicijas į fundamentaliuosius mokslo tyrimus, skatinsime verslo ir mokslo bendradarbiavimą. Sudarysime palankias sąlygas didžiąją dalį taikomųjų tyrimų finansuoti užsakovų lėšomis, tokiu būdu persikrstant daugiau valstybės lėšų fundamentaliajam mokslui. Tam efektyviau panaudosime ES struktūrines lėšas;
- informuosime visuomenę apie šalies mokslo pasiekimus, naujoves, sieksime sudominti

visuomenę mokslu bei technologijomis. Propaguosime inovacijų svarbą šalies ūkiui ir visuomenės raidai.

Siekdami, kad mokslininkai nenutoltų nuo šaliai aktualių problemų sprendimo ir jų darbo rezultatai tarnautų Lietuvos pažangai:

- pertvarkysime šalies mokslininkų vertinimo sistemą. Atsižvelgdami į šalies poreikius, ir įvertinę atskirų ūkio šakų specifiką, numatysime skirtingus reikalavimus mokslininkams ir juos skatinsime dirbti sprendžiant valstybei aktualias problemas.

Skatinsime mokslo, studijų bei technologijų slėnių kūrimąsi ir plėtrą:

- kursime Lietuvoje tarptautinio lygio mokslo, studijų ir žinių ekonomikos branduolius, spartinsime žinių visuomenės kūrimą ir stiprinsime ilgalaikius Lietuvos ūkio konkurencingumo pagrindus;

- didinsime Mokslo ir technologijų parkų (MTP) vaidmenį, kuriant ir pabrėžiant miesto bei regiono įvaizdį ir savitumą. Po MTP stogu bendram darbui bursime progresyvaus mąstymo ir inovacinių idėjų turinčius mokslininkus, studentus, diplomantus, verslininkus bei jų įmones, sieksime skatinti mokslo, pramonės ir kitų ūkio šakų bendradarbiavimą bei aukštųjų technologijų sektorių plėtrą;

- neribosime teisės aukštajai mokyklai, turinčiai reikiamą mokslinį potencialą, organizuoti trečiosios pakopos — doktorantūros — studijų;

- sieksime, kad nacionalinės mokslininkų organizacijos ir draugijos aktyviai dalyvautų formuojant ir įgyvendinant mokslo ir studijų politiką;

- peržiūrėsime Lietuvos mokslo tarybos sudarymo principus, kad kiekviena mokslo sritis būtų atstovaujama;

- skatinsime verslą skirti lėšų aukštosioms mokykloms ar suaugusiųjų testiniam švietimui, tokia pačia suma mažindami jų mokesčių našta.

JAUNIMO POLITIKA

Skatinsime jaunimą būti aktyvia visuomenės dalimi. Sumažinsime jaunų žmonių nedarbo lygį ir emigraciją. Kursime paramos sistemą, skirtą įmonėms, įdarbinančioms jaunimą. Skatinsime jaunimą kurti savo verslą. Remsimės pažangiausių Europos šalių praktika jaunimo užimtumo skatinimo srityje. Kursime 2012–2022 metų valstybinę žmogiškųjų išteklių plėtros strategiją.

- užtikrinsime nuoseklią jaunimo padėties stebėseną, tuo remiantis formuosime jaunimo politiką;

- sukursime jauno žmogaus materialinės gerovės „Gyvenimo starto“ koncepciją, kuri užtikrintų sklandų jaunuolių perėjimą iš mokyklos suolo ar studijų aukštosiose mokyklose į darbo rinką integraciją į visuomenę, pasirengimą kurti šeimą;

- sukursime geresnes sąlygas jaunimui ir jaunoms šeimoms apsirūpinti būstu.

Užtikrinsime palankias sąlygas jauniems žmonėms kurti savo verslą:

- efektyviau ir veiksmingiau naudosime ES fondų lėšas jaunimo užimtumui skatinti;

- pasinaudodami Europos socialinio fondo ir Europos regioninės plėtros fondo lėšomis kursime paramos sistemą, skirtą mažoms ir vidutinėms įmonėms, įdarbinančioms jaunimą, priimančioms į praktiką jaunos žmones, savo verslą pradedančiam jaunimui. Remsimės pažangiausių Europos šalių praktika jaunimo užimtumo skatinimo srityje;

- remsime įmonių ir jaunimo organizacijų partnerystės verslo patirčiai įgyti projektus;

- mažinsime administracinę ir mokestinę našta jauniems ir potencialiems verslininkams, siekiantiems savarankiškai dirbti ir kurti darbo vietas;

- palengvinsime socialinio draudimo našta įmonėms, įdarbinančioms jaunimą.

Skatinsime jaunimo užimtumą:

- remsime jaunimo iškeltas iniciatyvas užimtumo, švietimo ir socialinės integracijos srityse;
- stiprinsime jaunimo užimtumo politiką regionuose — skatinsime ekonominį ir socialinį verslumą, sudarysime palankias sąlygas jauniems žmonėms dalyvauti darbo rinkoje;
- skatinsime jaunų specialistų migraciją į toliau nuo didžiųjų miestų esančias savivaldybes, tokiu būdu kursime darnią regioninės plėtros politiką;
- kursime naujas programas, užtikrinančias mažiau galimybių turinčiam jaunimui būti aktyvia visuomenės dalimi: neįgaliesiems, gyvenantiems skurde, našlaičiams;
- plėtosime savanorišką jaunimo tarnybą ir sukursime jaunų savanorių teisinę ir socialinę apsaugą;
- remsime jaunimo nevyriausybinę organizacijų veiklą. Jaunimo organizacijų veiklos finansavimą tiesiogiai susiesime su konkrečių užduočių vykdymu;
- kursime programas, skatinančias jaunimo pilietiškumo ir visuomeninio solidarumo vertybių ugdymą;
- peržiūrėsime jaunimo vasaros poilsio programas, ypač didelį dėmesį skirsime neorganizuotam ir neformalioms grupėms priklausančiam jaunimui, pasiūlysimе jiems priimtinas veiklas užimtumui didinti;
- ypatingą dėmesį skirsime užsienio šalyse gyvenantiems jauniems žmonėms, sieksime užtikrinti, kad nebūtų prarastas jų ryšys su Lietuva. Teiksime informaciją socialinių garantijų užtikrinimo klausimais, sudarysime sąlygas emigravusių jaunuolių grįžimui;
- suteiksime teisę jaunimui nuo 23 metų dalyvauti Seimo rinkimuose;
- vykdysime vaikų, paauglių ir jaunimo žalingų įpročių ir nusikalstamumo prevenciją. Tokiai prevencijai skiriamus apie 10 mln. litų perduosime toms institucijoms, organizacijoms, kurios tiesiogiai užsiima vaikų, jaunimo formaliuoju ir neformaliuoju ugdymu meno, sporto ir kitose srityse.

KULTŪRA

Remsime kūrybą ir kūrybingumą. Sieksime, kad kultūra būtų deramai finansuojama, modernizuojama kultūros institucijų infrastruktūra. Remsime aukštos vertės žiniomis ir kūrybiniais gebėjimais grindžiamą profesionalių menininkų veiklą. Užtikrinsime kultūros prieinamumą.

- kultūros politiką susiesime su kitomis valstybės politikos sritimis ir sukursime veiksmingą institucijų bendradarbiavimo modelį. Sieksime suderintos kultūros srities strateginio planavimo ir nuoseklios veiklos. Aktyviai įtrauksime į kultūros politikos formavimą menininkus, asocijuotas kultūros ir meno struktūras. Reformuosime kultūros valdymą, optimizuosime kultūros įstaigų tinklus ir modernizuosime kultūros infrastruktūrą;
- sieksime, kad kultūra, turinti tiesioginę įtaką ekonomikai ir valstybės politikai, būtų deramai finansuojama, o jai skiriamos biudžeto lėšos būtų naudojamos racionaliai ir skaidriai. Kultūrą finansuosime per Kultūros tarybą, kurios pagrindinė funkcija — skirstyti biudžeto lėšas bei vertinti šių lėšų panaudojimo veiksmingumą;
- įtvirtinsime kultūros ir meno sektoriaus finansavimą, kaip lemtingai svarbų nacionalinės tapatybės pagrindų saugojimą ir puoselėjimą, be kurio valstybė ir visuomenė negali egzistuoti ir kurti ateitį;
- remsime žmonių laisvę ir galimybę ginti savo dvasines vertybes;
- skatinsime visuomenės kultūrinę iniciatyvas. Remsime ir populiarinsime mėgėjų kūrybą, puoselėsime dainų švenčių tradicijas.

Visiems užtikrinsime kultūros prieinamumą:

- inicijuosime nemokamas muziejų lankymo dienas, skatinsime vaikų ir jaunimo kūrybines iniciatyvas, kultūros centrų ir klubų steigimą, skatinsime nemokamą socialiai remtinų šeimų vaikų dalyvavimą šių įstaigų veikloje;
- sieksime, kad būtų kokybiškai atnaujinama kultūros institucijų infrastruktūra, nuosekliai didinami kultūros darbuotojų atlyginimai;

- sieksime, kad būtų tęsiamas Lietuvos kultūros institucijų — bibliotekų, muziejų, teatrų ir koncertinių organizacijų, kultūros centrų modernizavimo programų įgyvendinimas, šiems darbams kuo daugiau lėšų skirsime iš ES struktūrinių fondų teikiamos paramos;
- didinsime Lietuvos kūrėjų intelektualinį kapitalą ir juo pagrįstą industrijų konkurencingumą. Užtikrinsime palankias kūrėjų profesinės veiklos sąlygas. Šviesime visuomenę intelektualinės nuosavybės apsaugos klausimais;
- spręsimė valstybės ir jos regionų kultūros plėtros paveldo problemas, parengsime ilgalaikių kultūros programų sukūrimo ir jų tobulinimo strategiją, ją aptariant kultūros kongresuose, konferencijose su kultūros darbuotojais, menininkais, mokslininkais, jų kūrybinėmis ir profesinėmis organizacijomis;
- užtikrinsime, kad nacionalinės tapatybės pagrindus saugančioms kultūros atminties bei meno kūrimo ir sklaidos institucijoms, įsteigtoms valstybės ir savivaldybių, būtų skiriamas finansavimas, būtinas šių institucijų misijų įgyvendinimui;
- būdami atviri kitų tautų kultūroms saugosime ir propaguosime nacionalinės kultūros savitumą Europos Sąjungos ir pasaulio kultūrų kontekste, tobulinsime Lietuvos kultūros politikos modelį, atsižvelgdami į Lietuvos narystės Europos Sąjungoje keliamus iššūkius ir globalizacijos keliamas įtampas.

SOCIALINĖ APSAUGA

Sieksime, kad dirbantieji turėtų geras gyvenimo ir saugias darbo sąlygas, gautų vertą jų darbo atlyginimą. Ypatingai remsime mažas pajamas gaunančius asmenis. Keisime pensijų sistemą. Užtikrinsime pensinio amžiaus žmonėms visavertį gyvenimą. Vykdsime visokeriopą šeimos rėmimo politiką.

Didinsime darbo užmokestį:

- sieksime, kad minimali mėnesinė alga būtų 1509 litų;
- skatinsime darbo užmokesčio augimą privačiame sektoriuje.

Vykdsime aktyvią užimtumo politiką, kad kiekvienas norintis ir galintis dirbti galėtų įgyti reikalingus gebėjimus ir rastų kur juos pritaikyti:

- įgyvendinsime žmogiškųjų išteklių plėtros politiką, kad kiekvienas, norintis ir galintis dirbti mūsų šalies gyventojas, rastų savęs vertą darbą ir savo darbu užsitikrintų tinkamą gyvenimo lygį;
- ypatingą dėmesį skirsime esamų darbo vietų išsaugojimui, nedarbo mažinimui bei naujų darbo vietų steigimui, patenkinsime reikiamos kvalifikacijos darbo jėgos poreikį;
- sumažinsime jaunimo ir ilgalaikį nedarbą, tuo tikslu teiksime finansinę paramą, taikysime mokesťines ir kitas lengvatas, skatinsime investicijas, skirtas darbo vietų kūrimui, darbo efektyvumui didinti;
- vienu iš valstybės užimtumo politikos prioritetu taps valstybės mastu vykdomas reikalingu specialybių prognozavimas;
- efektyviai pasinaudosime ES fondų teikiamomis galimybėmis optimizuoti Lietuvos darbo rinką, vykdyti aktyvią užimtumo politiką, plėtoti žmogiškuosius išteklius;
- įgyvendinant užimtumo ir socialinės apsaugos politikos priemones, sieksime socialinės darnos ir dialogo, nuolat bendradarbiausime su socialiniais partneriais — darbdavių organizacijomis ir profsąjungomis, taip pat nevyriausybinėmis organizacijomis, atstovaujančiomis skirtingų socialinių grupių interesams;
- skatinsime bedarbius dirbti ir nepriklausyti nuo socialinių išmokų. Nedarbo išmokos gavimą siesime su dalyvavimu mokyme, perkvalifikavimu;
- skatinsime darbdavio ir darbuotojo socialinę partnerystę ir kolektyvinių darbo santykių plėtotę. Tobulinsime darbo santykius reglamentuojančius teisės aktus, nustatydami lankstesnes darbo santykių formas. Sudarysime dirbantiems saugias ir sveikas darbo sąlygas, sieksime, kad būtų vykdomi darbų saugos reikalavimai;
- plėtosime užimtumo paslaugų prieinamumą, didinsime jaunimo, vyresnio amžiaus asmenų,

neįgaliųjų ir kitų socialiai pažeidžiamų asmenų galimybes dalyvauti darbo rinkoje;

- numatydami priemones, sudarančias sąlygas dirbti silpnesnės sveikatos, neįgaliesiems, pagyvenusiems žmonėms, vienišoms motinoms, asmenims, auginantiems neįgalų vaiką, slaugantiems ligonį ar prižiūrintiems pagyvenusį šeimos narį, kuriems sunku konkuruoti darbo rinkoje. Skatinsime vyresnio amžiaus asmenis aktyviai dalyvauti darbo rinkoje;
- sudarysime sąlygas tėvams, pasitraukusiems iš darbo rinkos dėl vaikų auginimo, įsidarbinti, atnaujinti profesines žinias ir toliau sėkmingai derinti pareigas darbe ir šeimoje.

Keisime pensijų sistemą:

- sieksime, kad vidutinė senatvės pensija sudarytų ne mažiau kaip 60 procentų šalies vidutinio darbo užmokesčio dydžio, gaunamo „į rankas“;
- sudarysime galimybę to pageidaujantiems apdraustiesiems vieną kartą grįžti iš II pakopos pensijų fondų į valstybinio socialinio draudimo sistemą.

Taikysime lankstų pensinį amžių:

- kursime paskatų dirbti ilgiau sistemą, skatinančią vyresnio amžiaus žmonių užimtumą;
- atsižvelgdami į socialinio draudimo stažą sieksime išlaikyti pagrįstą santykį tarp turėtų darbo pajamų ir nedarbo laikotarpiu mokamų socialinių išmokų dydžių.

Tobulinsime „Sodros“ veiklą:

- užtikrinsime efektyvesnę socialinio draudimo fondo biudžeto lėšų panaudojimą, peržiūrėsime tarnybų finansuojamų iš „Sodros“ biudžeto veiklos kryptis, jų būtinumą ir finansavimo tikslingumą;
- užtikrinsime, kad baziniai socialinių išmokų dydžiai ir rodikliai, darantys įtaką pensijų ir kitų socialinio draudimo išmokų dydžiams, būtų tvirtinami kartu su „Sodros“ biudžetu ir keičiami tik priėmus atitinkamas biudžeto įstatymo pataisas.

Mažinsime socialinę atskirtį:

- kompleksinėmis priemonėmis mažinsime socialinę atskirtį, vykdysime aktyvią užimtumo politiką, didinsime valstybės remiamų pajamų dydį;
- įgyvendinsime socialinių išmokų indeksavimo mechanizmą, apsaugantį žmonių pajamas nuo infliacijos;
- valstybės finansuojamos paramos lėšas tiesiogiai susiesime su valstybės biudžetu;
- didinsime mažas pajamas gaunančių asmenų gerovę ir socialinę apsaugą;
- didinsime socialinę darbdavių atsakomybę už dirbančiųjų gerovę, skatinsime profesinių sąjungų kūrimąsi, plėtosime kolektyvinių susitarimų institutą;
- sudarysime sąlygas asmenims, grįžusiems iš įkalinimo įstaigų, integruotis į visuomenę.

Remdami šeimas:

- plėsimė socialinių paslaugų tinklą bei teiksime socialinę paramą šeimoms, auginančioms vaikus, ypatingą dėmesį skirsime jaunoms gausioms šeimoms;
- tėvui ir motinai, išauginusiems 3 ir daugiau vaikų, suteiksime ne mažiau 3 darbo dienų papildomų kasmetinių apmokamų atostogų bei nustatysime 2 metais trumpesnę pensinio amžiaus cenzą;
- nėščioms moterims nuo 181 nėštumo dienos iki nėštumo ir gimdymo atostogų pradžios sutrumpinsime darbo laiką dešimčia valandų per savaitę, mokant darbuotojai jai priklausantį vidutinį darbo užmokestį;
- motinystės, tėvystės, motinystės (tėvystės) draudimą, mokamą iš „Sodros“, atskirsime nuo demografinio skatinimo priemokos, kuri privalo būti mokama iš valstybės biudžeto;
- skirsime ypatingą dėmesį smurto šeimoje mažinimui. Sukursime silpnėsių šeimos narių teisinės apsaugos mechanizmą;
- sudarysime palankesnes sąlygas šeimoms įsigyti ar išsinuomoti būstą — teikdami valstybės

remiamus būsto kreditus, remdami savivaldybių socialinio būsto fondo plėtrą.

Ginsime vaiko interesus, užtikrinsime tinkamą jo teisių apsaugą:

- diegsime kovos su vaikų išnaudojimu ir smurtu priemones, šiam tikslui vienysime valstybės institucijų, žiniasklaidos, mokslo ir visuomenės pastangas;
- gerindami vaiko teisių apsaugą iš esmės keisime vaiko teisių apsaugos valdymą nacionaliniu ir savivaldybių lygmeniu. Garantuosime sistemos veiksmingumą, šių tarnybų bendradarbiavimą, padidinsime jų atsakomybę, sustiprinsime jų veiklos, taip pat parlamentinę, kontrolę;
- užtikrinsime ir plėtosime vaikų išlaikymo fondo veiklą, sieksime jo darbo efektyvumo;
- imsime papildomų priemonių, kad kuo daugiau vaikų augtų šeimose;
- reformuosime vaikų globos sistemą, mažinsime vaikų diskriminavimą. Atsižvelgdami į vaiko interesus tobulinsime įvaikinimo procedūras, skatinsime įvaikinimą, plėtosime globą šeimose bei šeimynose. Gerinsime materialines ir psichologines sąlygas stacionariose globos įstaigose. Daugiau dėmesio ir resursų skirsime darbui su probleminėmis šeimomis;
- atstatysime buvusią pradinį bei vyresnių klasių mokinių maitinimo sistemą.

Remsime neįgaluosius ir skurstančius asmenis:

- didinsime socialinę paramą labiausiai skurstantiems, minimalias pajamas gaunantiems asmenims. Tobulinsime socialinės paramos teikimo organizavimą, orientuosimės į paramos gavėjų turto ir pajamų lygį;
- didinsime vaistų, skiriamų pensinio amžiaus asmenims ir neįgaliesiems, kompensuojamąją dalį;
- neįgaliesiems garantuosime būtinas specialios pagalbos priemones ir suteiksime geresnes bei įvairesnes jo poreikius atitinkančias socialines paslaugas, geriau jo poreikiams pritaikysime gyvenamąją aplinką;
- stiprinsime asmens darbingumo lygio nustatymo kontrolę.

Nuosekliai laikysimės lygių galimybių politikos:

- sieksime, kad šalyje niekas nebūtų diskriminuojamas dėl amžiaus, lyties, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, pilietybės, socialinės padėties, tikėjimo, negalios, šeiminių padėties, priklausomybės politinėms partijoms ar visuomeninėms organizacijoms.

VALSTYBĖS VALDYMAS, REGIONINĖ POLITIKA IR SAVIVALDA

Sieksime efektyvaus Lietuvos valstybės valdymo. Tvarkysimės šalies viduje taip, kad kiekvienam gyventojui grįžtų pasitikėjimas valdžia, jos priimamais sprendimais.

Sieksime, kad valstybės tarnyboje dirbtų tik aukšto lygio specialistai profesionalai:

- optimizuosime viešojo administravimo sistemą, grįstą profesionalia valstybės tarnyba, žinių ir informacinės visuomenės plėtote. Valstybės ir savivaldybių tarnautojais skirsime asmenis, atitinkančius kvalifikacinius reikalavimus, turinčius reikiamos darbo patirties, kompetencijos bei tam būtinų moralinių savybių. Sieksime, kad tarnautojais dirbtų aukšto lygio profesionalūs specialistai, kad jų atlyginimas būtų adekvatus ir atitiktų rinkos dydį;
- stiprinsime valstybės institucijų gebėjimus analizuoti, prognozuoti, kurti strategijas. Efektyvinsime valdymą, mažinsime valstybės tarnautojų skaičių ir valdymo išlaidas;
- įstatymais sugriežtinsime valstybės pareigūnų ir tarnautojų atsakomybę už teisės ir etikos pažeidimus. Užtikrinsime, kad pažeidę etiką valstybės tarnautojai nebūtų priimami į valstybės tarnybą;
- įtvirtinsime optimalų valstybės institucijų sandaros modelį, kuris aiškiai atspindės valdymo ryšius tarp institucijų, jų pavaldumo klausimus, funkcijų pasiskirstymą ir tarnautų žmonių interesus;
- sukursime valstybinio ilgalaikio strateginio planavimo, finansavimo ir valdymo sistemą, užtikrinančią realių valstybės prisiimtų įsipareigojimų vykdymą.

Viešinsime valstybės ir savivaldybių įstaigų veiklą, priimamus sprendimus:

- valstybės ir savivaldybių įstaigų darbas taps viešas ir skaidrus, o į piliečių nuomonę būtų ne tik įsiklausoma, bet ir reaguojama;
- nustatysime, kad teisės aktai būtų priimami atsižvelgiant į visuomenės poreikius ir nuomonę, o rengiamų naujų ir jau galiojančių teisės aktų poveikį visuomenei vertintų ekspertai, mokslo įstaigos, taip pat suinteresuotos verslo ir savivaldos institucijos;
- ne tik užtikrinsime visuomenės informavimą apie priimamus įstatymus ar sprendimus, bet ir įtrauksime ją į teisės aktų rengimą;
- didinsime rinkėjų aktyvumą, skatinsime juos domėtis politika, sieksime privalomo dalyvavimo rinkimuose;
- sukursime Seimo nario atšaukimo mechanizmą. Seimo nario atšaukimo teisę suteiksime tik rinkėjui;
- įstatymu nustatysime partijų ir kitų organizacijų atsakomybę už savo deleguotą kandidatą į Lietuvos Respublikos Seimą;
- parengsime ir priimsime Seimo nario veiklos kodeksą, numatantį atsakomybę už darbo veiklos principų ir etikos pažeidimus, net iki apkaltos proceso;
- objektyviai vertinsime visuomenės pasitikėjimą ar nepasitikėjimą valdžia;
- valstybinių įstaigų vadovai privalės reguliariai informuoti visuomenę apie įstaigos veiklą;
- pašalinsime prielaidas korupcijai bei piktnaudžiavimui tarnybine padėtimi;
- pasieksime efektyvaus ir operatyvaus piliečių skundų nagrinėjimo.

Griežtai atskirsime įstatymų leidžiamąją valdžią nuo vykdomosios:

- sieksime, kad Lietuvos Respublikos Seimo nariai, išrinkti pagal sąrašą ir paskirti ministerijų vadovais, atsisakytų Seimo nario mandato. Atsisakiusio mandato Seimo nario vietą (tik tam laikotarpiui) užimtų partijos narys, esantis rinkimų sąrašė;
- visus Lietuvos Respublikos Seimo tvirtinamus (skiriamus) pareigūnus ir Seimui atskaitingų institucijų vadovus skirsime (tvirtinsime) tik slaptu balsavimu.

Sieksime plataus piliečių dalyvavimo tvarkant visuomenės reikalus, sprendžiant įvairias politines, ekonomines, socialines ir kultūrinės problemas demokratiškai išrinktose savivaldos institucijose:

- sistemingai tirsime visuomenės raidą, rengsime gyventojų apklausas, analizuosime kylančias problemas ir jas spręsimė atsižvelgdami į piliečių nuomonę;
- aktyvinsime nevyriausybinę organizacijų ir bendruomenių judėjimą, palaikysime jų naudingas iniciatyvas, skatinsime aktyvų dalyvavimą savivaldoje bei priimant įvairius sprendimus;
- parengsime atitinkamus įstatymų pakeitimus, nustatančius tiesioginių seniūno rinkimų tvarką, seniūno teises ir pareigas, valdomus išteklius, bendruomenių vaidmens didinimą, seniūnijų galių stiprinimą;
- suteiksime seniūnijoms didesnę ūkinę savarankiškumą, decentralizuosime savivaldybių biudžetus;
- kursime gyventojų, kaimo gyventojų bendruomenes, įtrauksime jas į savivaldybės veiklą.

Skatinsime atsiliekančių regionų plėtrą ir prisitaikymą prie ekonomikos pokyčių:

- mažinsime regionų socialinio ekonominio išsivystymo skirtumus, parengsime valstybinę regionų ekonominio socialinio išsivystymo skirtumų mažinimo, jų plėtros skatinimo programą, joje numatysime konkrečias valstybės pagalbos priemones, pradedant mokesčių ir investicijų lengvatomis. Tam efektyviau naudosime Europos Sąjungos struktūrinę paramą;
- parengsime programą dėl valstybės paramos ekonomiškai atsilikusiems rajonams. Sudarysime sąlygas investicijoms į jų ekonomiką. Optimizuosime tokių probleminių rajonų kategorijai priskiriamų regionų rodiklius;

- tikslingai ir efektyviai naudodami ES paramos lėšas įgyvendinsime priemones Lietuvos regionų išsivystymo skirtumams išlyginti;
- įgyvendinsime smulkiojo ir vidutinio verslo plėtros skatinimo būdus ekonomiškai atsilikusiųose regionuose, jų plėtrą probleminiuose regionuose ir kaimo vietovėse;
- mažinsime sostinės ir kitų miestų bei rajonų savivaldybių ekonominės ir socialinės raidos atotrūkį. Efektyviau vykdysime kaimo regioninę politiką, siekdami, kad didėtų kaimo gyventojų pajamos, gerėtų gyvenimo sąlygos ir paslaugų prieinamumas. Skatinsime alternatyvių verslų plėtrą kaimo vietovėse. Racionaliai formuosime socialinės infrastruktūros paslaugų tinklą kaime. Sudarysime palankias ekonomines ir buitines sąlygas kaimo mokytojams, gydytojams, kultūros darbuotojams bei jaunoms šeimoms.

Aktyviai įgyvendinsime savivaldos reformą:

- pakeisime savivaldybių rinkimų sistemą, įvesdami mišrius tarybų bei tiesioginius merų ir seniūnų rinkimus. Parengsime įstatymus, išplečiančius savivaldos principus, nustatysime jos subjektų teises ir savarankiškumą, ypač atsakomybę;
- didinsime savivaldybių veiklos savarankiškumą, metodiškai plėsimė savivaldybių funkcijas;
- užtikrinsime savivaldybių biudžetų savarankiškumą. Optimizuosime savivaldybių biudžetų formavimo ir mokesčių sistemas taip, kad savivaldybių biudžetai tiesiogiai priklausytų nuo sėkmingos ūkio subjektų veiklos, savivaldybės teritorijoje plėtojamo verslo ir darbo vietų skaičiaus. Stiprinsime savivaldos finansinę galią vietos mokesčiais, kurie sudaro savivaldybės pajamų pagrindą.

SVEIKATOS APSAUGA

SVEIKA TAUTA — STIPRI VALSTYBĖ

Kursime aiškia, skaidrią, patikimą ir kiekvienam prieinamą nacionalinę sveikatos ugdymo sistemą. Skatinsime sveikos gyvensenos principus, ankstyvą ligų diagnostiką ir profilaktiką, ypatingą dėmesį skirsime vaikų ir jaunosios kartos sveikatai. Užkirsime kelią nepamatuotiems eksperimentams sveikatos sistemoje, kurie išvargino ir supriešino visuomenę, pažemino sveikatos sistemoje dirbančiųjų vardą. Sveikatos sistemą laikysime sisteminiu procesu — sveikatai skirti pinigai nėra išlaidos — tai investicija į Lietuvos žmonių sveikatą, jos išsaugojimą ir stiprinimą.

Sveika gyvensena — sveikatos pagrindas:

- siekdami sveikesnės ir dvasingesnės Lietuvos visuomenės, kursime nacionalinę sveikatos ugdymo sistemą, į kurią įeitų prevencinės priemonės, pažangios idėjos ir metodikos;
- skatinsime sveikos gyvensenos principus ir didinsime gyventojų atsakomybę už savo sveikatą;
- sudarysime prieinamas sąlygas visiems šalies gyventojams laisvalaikį panaudoti fiziniam aktyvumui, nepriklausomai nuo gyvenamosios vietos, pajamų ir socialinio statuso;
- sveikos gyvensenos ugdymą diegsime nuo vaikystės per ikimokyklinio ir bendrojo ugdymo programas;
- sieksime įstatymais reglamentuoti bei užtikrinti sveikos gyvensenos propagavimo ir visuomenės sveikatos švietimo finansavimą;
- teisės aktais bei visuomenės švietimu spręsimė elektromagnetinės spinduliuotės, mobiliųjų telefonų naudojimo reglamentavimą, energinių gėrimų pardavimą bei reklamą, sveiko maisto reglamentavimą ir kitas įsisenėjusias problemas;
- deramą dėmesį skirsime geomedicinos mokslo pritaikymui sveikatos sektoriuje. Įteisinsime nuolatinę sistemine aplinkos stebėseną (oro, vandens, žemės, kraštovaizdžio) Lietuvos rajonuose, kad būtų laiku reaguota ir pašalinti faktoriai, kenkiantys žmonių sveikatai. Sudarysime sveikatos žemėlapius pagal regionus;
- didinsime savivaldybių atsakomybę už gyventojų sveikatos stiprinimą ir ugdymo veiklą, skirdami adekvatų finansavimą, plėtodami visuomenės sveikatos biurų tinklą;
- diegdami visuomenės sveikatos gerinimo programas, skatinsime nevyriausybinės

organizacijas aktyviai dalyvauti sprendžiant visuomenės ir asmens sveikatos problemas;

- sieksime teisės aktais reglamentuoti natūralios medicinos (papildomos ir alternatyvios) paslaugų teikimą bei darnų abiejų sistemų funkcionavimą.

Sieksime, kad sveikatos sistema, grindžiama bendrosiomis sveikatos vertybėmis, tarnautų žmonėms:

- sieksime įgyvendinti svarbiausius sveikatos politikos principus, kurie ne tik suteiktų galimybę naudotis kokybiškais sveikatos priežiūros paslaugomis, bet ir sudarytų sąlygas žmonėms priimti jų sveikatai svarbius sprendimus;
- nuolatinį dėmesį skirsime pacientų teisių gynimo ir žalos sveikatai atlyginimo sistemos tobulinimui bei informacijos teikimui pacientams apie sveikatos priežiūros įstaigų teikiamas paslaugas. Kuriant partnerystės santykius tarp pacientų ir medikų bei užtikrinant saugią ir kokybišką sveikatos priežiūros paslaugą sieksime įvesti žalos sveikatai atlyginimo be kaltės modelį;
- įkursime Nacionalinį vėžio institutą su klinika, teikiančią, planuojančią ir koordinuojančią onkologinę pagalbą, vykdančią vėžio profilaktiką ir kontrolę, administruojančią vėžio registrą. Skatinsime pradėtas profilaktines programas ir sieksime didinti jų apimtį, ypatingą dėmesį skirdami ankstyvai vėžio diagnostikai ir moderniam gydymui;
- siekdami mažinti sergamumą ir mirtingumą nuo neinfekcinių ligų, vykdysime ir tinkamai kontroliuosime prevencines programas, skirsime tinkamą dėmesį ankstyvai ligų diagnostikai ir profilaktikai;
- sieksime prieinamos ir kokybiškos odontologinės pagalbos pacientams, skirdami tinkamą dėmesį burnos ligų profilaktikai;
- sieksime, kad nedelsiant būtų pradėtos rengti diagnostikos ir gydymo metodikos bei paslaugų kainų skirtumo apskaičiavimo metodikos tvarka;
- gerinsime sveikatos priežiūros paslaugų kokybę ir gyventojų aptarnavimą, tobulinsime aptarnavimo kultūrą, ypatingą dėmesį skirsime efektyviam pacientų aptarnavimo kokybės valdymui, akcentuodami paslaugų prieinamumą;
- plėtosime specializuotas ambulatorines paslaugas: dienos stacionarą, dienos chirurgiją, ambulatorinę reabilitaciją, psichosocialinę bei psichologinę pagalbą;
- sieksime užtikrinti kokybišką antrinio ir tretinio asmens sveikatos priežiūros lygio paslaugų prieinamumą, išplėsimė aukštomis technologijomis paremtas sudėtingas sveikatos priežiūros paslaugas.
- išgyvendinsime paplitusią praktiką, kai pacientas, gydomas ligoninėje, privalo papildomai pirkti gydymo priemonių ar vaistų;
- tobulinsime sveikatos paslaugų apmokėjimo tvarką, sudarydami sąlygas dalyvauti tiek valstybinėms, tiek ir privačioms gydymo įstaigoms;
- reglamentuosime skaidrų tiesioginį atsiskaitymą su kraujo centrais už realiai sunaudotus kraujo komponentus;
- reabilitacijai, kaip svarbiai gydymo proceso šakai, suteiksime deramą finansavimą ir užtikrinsime tinkamą prieinamumą ir tęstinumą pacientui;
- peržiūrėsime neįgaliųjų integracijos į visuomenę sistemą ir jos nacionalinę teisinę bazę JTO Neįgaliųjų teisių konvencijos kontekste, užtikrindami neįgaliųjų sveikatos kompleksinę priežiūrą;
- skatinsime neįgaliųjų teisėms atstovaujančias organizacijas aktyviai dalyvauti sprendžiant visuomenės ir asmens sveikatos problemas. Stiprinsime ir sudarysime galimybes didinti NVO kompetenciją ir profesionalumą.

Siekdami, kad vaikų, kaip labiausiai pažeidžiamos, bet tuo pačiu labiausiai į tautos ir valstybės ateitį nukreiptos visuomenės dalies, sveikata taptų valstybės prioritetu:

- ypatingą dėmesį skirsime sveikos gyvensenos įgūdžių formavimui bei vaikų ir jaunosios kartos asmens sveikatos prevencijai ir profilaktikai;

- sieksime atskirti vaikų sveikatai skiriamas lėšas (profilaktines programas, skiepijimą, ambulatorinę ir stacionarinę pagalbą, vaistų ir medicinos pagalbos priemonių kompensavimą, reabilitaciją ir kita) Sveikatos apsaugos ministerijos ir Valstybinių ligonių kasų biudžetuose, proporcingai asmenų iki 18 m. skaičiui mūsų valstybėje;
- kursime ir plėtosime profilaktines programas;
- ypatingą dėmesį sutelksime į ankstyvą lėtinių ligų diagnostiką ir efektyvią jų kontrolę;
- išplėsime visuotinę naujagimių įgimtų ligų patikrą, atkursime sugriautą vaikų, sergančių lėtinėmis ligomis, dispanserizacijos sistemą ir sukursime vaikų, sergančių lėtinėmis ligomis, nacionalinį registrą;
- sukursime nacionalinį vaikų retų ligų centrą ir registrą;
- plėtosime vaikų lėtinių neinfekcinių ligų ir psichinės sveikatos kontrolės programas;
- iš esmės pertvarkysime nacionalinę tuberkuliozės programą ir vaikų skiepijimo sistemą;
- stiprinsime pirminę vaiko sveikatos priežiūrą, įteisinant mišrią vaiko priežiūrą pirminėje sveikatos sistemoje, kai vaiko tėvų pasirinkimu pirminės paslaugas vaikams teikia vaikų gydytojas arba šeimos gydytojas, konkuruodami tik paslaugos prieinamumu ir kokybe;
- kartu su savivaldybėmis svarstysime idėją įkurti mokyklose odontologijos kabinetus.

Siekdami sisteminio požiūrio į kokybišką bei prieinamą pagyvenusių žmonių sveikatos priežiūrą bei užtikrindami jiems sveikatą ir orią senatvę:

- skirsime pagyvenusiems žmonėms ypatingą dėmesį ir sudarysime specialią programą pagyvenusių žmonių sveikatai stiprinti ir gyvenimo kokybei gerinti;
- atkursime geriatriją, skatinsime gerontologijos specialistų rengimą, sukursime gerontologinius kabinetus su tikslu teikti visuomenei pagalbą ir žinias apie pagyvenusių žmonių sveikatos specifiką;
- plėsime bendruomenių slaugos ir ilgalaikės globos namų kūrimą, atsižvelgdami į ilgalaikio gyvenimo komforto poreikius;
- plėtosime ambulatorinių slaugos paslaugų teikimą ir jų teikimą namuose;
- siūlysime sujungti globą su slauga, steigti (ar reorganizuoti senas) naujo tipo valstybinės ilgalaikės stacionarios globos įstaigas su slaugos ligoninės funkcijomis, atsižvelgiant į ilgalaikio gyvenimo komforto poreikius, gerinant maisto kokybę;
- sutvarkysime teisinę bazę, atitinkančią orios senatvės standartus.

Sukursime draudiminės medicinos sistemą, motyvuojančią žmogų pirmiausia saugoti savo sveikatą, o ne gydytis jau atsiradusias ligas:

- sieksime Lietuvos sveikatos sistemos efektyvaus funkcionavimo ir adekvataus finansavimo bei užtikrinsime darnią privalomojo ir savanoriškojo sveikatos draudimo integraciją;
- diegsime reformas sveikatos draudimo rinkos plėtojimo srityje (mažų kaštų politika, valstybės parama mokesčių lengvatomis, nedidelės įmokos);
- įgyvendinsime principą „pinigai seka paskui pacientą“, kad kiekvienas pilietis galėtų pats spręsti, kaip geriau panaudoti sukauptas lėšas ir aktyviai dalyvauti savo lėšų paskirstyme;
- neįvesdami papildomų mokesčių ir patvirtindami savanoriško privalomojo draudimo finansavimo šaltinius suteiksime gyventojams geresnes galimybes rūpintis savo sveikata.

Siekdami tinkamo sveikatos priežiūros organizavimo:

- sieksime harmonizuoti sveikatos sistemos valdymą, konsoliduodami asocijuotas bendruomenes, gydytojų profesines draugijas, akademinę bendruomenę ir kurdami pacientui palankią paslaugų sistemą;
- užtikrinsime deramą ir prioritetinį sveikatos sistemos finansavimą;
- atsakingai įvertinsime rengiamą Lietuvos sveikatos programą 2012–2020 metams;
- visapusiškai įvertinsime DRG diegiamą sistemą, paslaugų įkainius;
- tinkamai organizuosime sveikatos priežiūrą efektyviai naudodami valstybės lėšas;
- sukursime nacionaliniu lygmeniu nepažeidjamų įvykių sveikatos priežiūroje valdymo

sistema;

- įdiegsime sveikatos priežiūros kokybės ir technologijų vertinimo sistema;
- iš esmės keisime požiūrį į sveikatos sistema, atkursime pasitikėjimą bei darnius, abipuse pagarba pagrįstus, santykius;
- įgyvendinsime e-sveikatos projektą informacinėmis ir ryšių technologijomis paremtomis priemonėmis;
- įvertinsime sveikatos priežiūros įstaigų reformą, atsižvelgdami į gyventojų interesus bei Konstitucinio Teismo sprendimą;
- sudarysime vienodas sąlygas privačių ir valstybinių sveikatos priežiūros įstaigų veiklai;
- tinkamai reglamentuosime visuomeninių (nevyriausybinių ir pacientų teisėms atstovaujančių) organizacijų atstovavimą, sprendžiant sveikatos klausimus;
- įteisinsime šeimos gydytojų komandą, praplėsdami ją slaugos ir socialinių paslaugų darbuotojais ir perkeldami dalį funkcijų jiems. Plėsimės šeimos gydytojo kompetencijai priklausančių tyrimų spektrą;
- parengsime šeimos gydytojo teikiamų paslaugų kokybės standartus;
- skatinsime ambulatorinių diagnostikos centrų steigimą, pirminės sveikatos priežiūros tinklo plėtrą;
- užtikrinsime specialistų (gydytojų ir slaugytojų) organizacijų atstovavimą, sprendžiant sveikatos klausimus, tariantis esminiais sveikatos sistemos tobulinimo klausimais, bei rengiant ir įgyvendinant sveikatos paslaugų teikimo standartus;
- sieksime kuo efektyvesnių greitosios medicinos pagalbos tarnybos paslaugų, keliant darbuotojų kvalifikaciją, aprūpinant šiuolaikinėmis darbo ir diagnostikos priemonėmis, atnaujinant ir papildant automobilių parką, ypatingą dėmesį skirsime kaimo vietovėms;
- imsimės priemonių sumažinti medikų emigraciją;
- tinkamai reglamentuosime gydytojų rezidentų, jaunų specialistų paruošimą, tobulinant jų rengimo programas, remiantis analize dėl specialistų poreikio sudaryti ilgalaikes programas. Užtikrinsime sisteminių valstybės finansuojamą sveikatos specialistų kvalifikacijos tobulinimą, atsižvelgiant į Europos Sąjungoje keliamus reikalavimus;
- tobulinsime gydymo įstaigų vadybą, užtikrindami jų vadovų rotaciją, ribodami kadencijų skaičių;
- tobulinsime sveikatos priežiūros specialistų apmokėjimą už darbą, siekiant adekvataus ir oraus medicinos darbuotojų darbo užmokesčio;
- tobulinsime vaistų kainodarą ir kompensavimą. Užtikrinsime, kad vaistų įtraukimo į kompensavimo sistemą procedūros, kriterijai ir kainodara būtų skaidri;
- sieksime, kad pacientai būtų gydomi efektyviais, inovatyviais, biologinės terapijos vaistais bei užtikrinsime tinkamą kontrolę;
- atliksime išsamias lėtinių ligų ekonomines socialines analizes, sukursime tikslias duomenų bazes pagal ligas ir, įvertinę poveikį biudžetui, naudosime sisteminius sprendimų modelius;
- sieksime mažinti vaistų kainas, PVM tarifą medikamentams ir medicinos priemonėms, skatinsime kokybiškų farmacinių paslaugų teikimą, ypač kaimo vietovėse, plėsimės lygiagrečių importą ir sieksime didinti konkurenciją tarp gamintojų, užtikrinsime skaidrų vaistų pirkimą;
- sukursime ilgalaikę ir efektyvią vaistų kainų reguliavimo kontrolės sistema;
- sieksime trumpinti gydymo ir sveikimo trukmę bei sumažinti nepageidaujamą vaistų vartojimo šalutinį poveikį, vaistinėse diegiant farmacinę rūpybą;
- ginsime viešąjį interesą ir nustatysime tvarką, kad visos Lietuvoje veikiančios ir Lietuvos žmonių ar valstybės sąskaita pelną gaunančios farmacijos įmonės PVM ir pelno mokesčių mokėtų į Lietuvos biudžetą.

Vykdydysime aktyvią priklausomybės ligų prevenciją:

- dėsime visas pastangas, kad valstybės politika būtų orientuota į sisteminių priemonių taikymą visuomenės sveikatos gerinimui, teisėsaugos, muitinės ir išorinės ES sienos apsaugos sustiprinimui, baudžiamojo poveikio priemonių taikymo kontrolei;

- stiprinsime parlamentinę kontrolę, pakeldami koordinavimo politiką į komiteto lygmenį apibrėžtose srityse: prevencijos; kovos su narkotikų gamyba, platinimu ir susijusiu nusikalstamumu; gydymo; reabilitacijos ir reintegracijos;
- valstybės ir savivaldybių institucijų konsoliduotomis lėšomis įgyvendinsime moksliskai pagrįstas efektyvias žalingų įpročių prevencijos programas;
- sudarysime visas prielaidas, kad Lietuvoje sumažėtų mirčių, susijusių su alkoholio ir tabako vartojimu;
- pateiksime priemonių kompleksą narkotikų pasiūlos mažinimui: narkotikų gamybos ir prekybos užkardymas; veiksmingas teisėsaugos institucijų bendradarbiavimas ES, visiškai panaudojant Europolo, Eurojusto ir kitų ES struktūrų galimybes, išnaudojant Europos kriminalinės žvalgybos informacijos modelio (ECIM) žvalgybine informacija pagrįstus duomenis ir metodus; narkotinių ir psichotropinių medžiagų (prekursorių) kontrolė ir aktyvesnis bendradarbiavimas su chemijos pramonės įmonių sektoriumi; greitas ir veiksmingas reagavimas į naujų narkotikų atsiradimą, jų tiekimo kelius; pinigų plovimo užkardymas.

Sukursime bendrą vientisą sistemą ir funkcionavimo mechanizmą narkotikų paklausos mažinimui, atskiriant vaikus ir jaunimą nuo suaugusiųjų asmenų ir veikiant keliomis kryptimis:

- prevencinis darbas su vaikais ir jaunimu, kurie nevaržo narkotikų, propaguojant sveiką gyvenimą, ugdant gyvenimo įgūdžius ir kita;
- prevencija, gydymas, reabilitacija ir reintegracija priklausomybės ligomis sergančių iki 27 metų asmenų (atskirai taikant kompleksines priemones vaikams ir jaunimui);
- priklausomybės ligomis sergančių suaugusiųjų asmenų prevencija, gydymas, reabilitacija ir reintegracija;
- alternatyvių bausmių skyrimo ir įgyvendinimo sistemos sukūrimas priklausomybės ligomis sergantiems asmenims;
- penitencinės sistemos tobulinimas (atskiras vaikų ir jaunimo auklėjimo, gydymo, reabilitacijos ir reintegracijos sistemos sukūrimas; savivaldos socialinių centrų steigimas);
- siekiant stiprinti psichikos sveikatą skatinsime palankią individui socialinę aplinką, ugdysime bendruomeniškumo ir solidarumo jausmą visuomenėje, ypatingą dėmesį kreipsime į savižudybių prevenciją;
- užtikrinsime tarpsektorinį bendradarbiavimą ŽIV/AIDS, narkomanijos, alkoholizmo kontrolės ir prevencijos srityse.

SPORTO POLITIKA

Keisime visuomenės požiūrį į sportą, skatindami gyventojus vertinti sportą kaip vieną efektyviausių sveikatos ir gyvenimo kokybės gerinimo priemonę. Sudarysime gyventojams palankias teisinės, socialines ir ekonomines sąlygas sportuoti.

- sieksime aktyvinti ir toliau plėtoti visų valdymo sričių, susijusių su sporto socialinėmis funkcijomis, tarpinstitucinį bendradarbiavimą. Pakeisime Kūno kultūros ir sporto departamento prie LRV statusą į Sporto ministerijos, deleguojant jai papildomas funkcijas bei stiprinant jos administracinius gebėjimus;
- sporto vaidmens, prestižo didinimui steigime Nacionalinę sporto tarybą, kaip sporto politikos vertinimo ir formavimo patariamąją instituciją, atskaitingą Seimui;
- profesionalaus ir mėgėjiško sporto plėtros darnai parengsime naują sporto finansavimo tvarką.

Sieksime sporto klubo teisinio statuso ir pagrindinio vaidmens nacionalinėje sporto sistemoje įtvirtinimo, sudaryti teisinės ir ekonomines sąlygas sporto klubų, kaip pagrindinių nacionalinės sporto sistemos subjektų, spartesnei plėtrai. Skatinsime jų indėlį į neformalų vaikų ir jaunimo sporto ugdymą ir užimtumą, sporto šakų plėtrą, mėgėjiško ir profesionalaus sporto sąveiką.

- įgyvendinsime šalies bendrojo ugdymo mokyklose 3 savaitines sporto pamokas, sporto ugdymą prilyginsime kitiems dalykams. Ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo įstaigose fizinė veikla bus privaloma visą ugdymosi laikotarpį (ne mažiau kaip viena valanda per dieną), sudarysime palankias sąlygas sportuoti aukštųjų mokyklų studentams;

Kiekvienam gyventojui sudarysime patrauklias sąlygas sportuoti:

- kursime ir/ar renovuosime sporto infrastruktūrą, kad ji būtų tolygiai išplėta visuose Lietuvos regionuose, prieinama kiekvienam gyventojui jo aplinkoje ir sudarytų tinkamas sąlygas įgyvendinti įvairių amžiaus grupių fizinį ugdymą, plėtoti mėgėjišką bei didelio meistriškumo sportą. Tam sutelkti ir efektyviau panaudoti valstybės, privataus ir ES struktūrinių fondų lėšas, prioritetą skiriant sporto infrastruktūros sutvarkymui švietimo įstaigose — bendrojo ugdymo, aukštosiose mokyklose;

- kursime vientisą didelio meistriškumo sportininkų rengimo sistemą, padedančią spręsti talentų atrankos, pradinio rengimo, rėmimo, sportininkų meistriškumo ugdymo ir tobulinimo klausimus; Stiprinsime esamus ir steigsime regioninius didelio meistriškumo sportininkų rengimo centrus. Savivaldybių sporto centrai (mokyklos) bus prieinami kaimo ir miestelių mokiniam. Parengsime sporto šakų programas sporto centrams (mokykloms), atnaujinsime kvalifikacinius reikalavimus sportininkams ir treneriams;

- užtikrinsime, kad veiksmingiau būtų įgyvendinama gabių sportui vaikų (jaunimo) atrankos, rengimo, rėmimo ir išsaugojimo didelio meistriškumo sportui programa. Sieksime, kad programa būtų vykdoma proporcingai pagal regioninį pasiskirstymą;

- taupant ir efektyviau naudojant valstybės biudžeto skiriamas lėšas sportui bei užtikrinant reikiamą varžybų skaičių sportininkams, atliksime šalies sporto varžybų organizavimo auditą, optimizuosime varžybų sistemą.

Sudarysime palankias sąlygas veikti tiesioginio skatinimo sistemai viešosioms ir privačioms investicijoms sporto srityje per mokesčių lengvatas — darbdaviams už darbuotojams perkamas sportavimo paslaugas, atleidimas nuo žemės ir nekilnojamojo turto mokesčių ne tik sporto statiniams, bet ir verslui, investuojančiam į viešosios sporto infrastruktūros plėtrą, supaprastintą žemės sklypų skyrimo tvarką bei teritorinio planavimo normatyvų integravimą su sporto plėtros poreikiais.

- įteisinsime valstybės kompensavimo sistemos už sporto klubų atliekamas socialinės integracijos ir socialinių problemų prevencijos funkcijų sukūrimą ir plėtojimą;

- įteisinsime, kad sporto infrastruktūros objekto ar jo dalies, tiesiogiai naudojamų sporto reikmėms, užimama žemė būtų neapmokestinama žemės mokesčiu, žemės nuomos mokesčiu ir savininkai būtų atleidžiami nuo nekilnojamojo turto mokesčio.

- įteisinsime sportininko profesionalo socialines garantijas (kompensacinių išmokų mokėjimas kol jiems sukaks pensinis amžius);

- atsižvelgiant į rinkos (ūkio) poreikius ir kaitą, tikslinsime sporto specialistų, ypač sporto mokytojų, trenerių ir sporto medicinos, rengimą. Atnaujinsime sporto specialistų rengimo programas šalies aukštosiose mokyklose.

TEISĖ IR TEISĖTVARKA

Didinsime pasitikėjimą valstybės teisėsaugos institucijomis, o kartu ir tikėjimą demokratinėmis vertybėmis, valstybės ateitimi. Sieksime atstatyti Lietuvos žmonių pasitikėjimą teismais. Gerinsime teisėkūros kokybę. Pakirsime korupcijos šaknis. Sieksime, kad valstybės institucijos tarnautų žmonėms ir vykdytų svarbiausią savo pareigą — saugotų žmogaus teises ir laisves.

Atversime teismų sistemą visuomenei, demokratizuosime pagrindinę valdžios instituciją — teismą:

- perimsime demokratiškesnę valstybių praktiką, kai teismai neįsivaizduojami be visuomenės

atstovų. Integruosime visuomenės atstovus į šią sistemą, tam numatant papildomas lėšas valstybės biudžete;

- įteisime teismų sistemoje tarėjų institutą;
- aktyvinsime Teisingumo ministerijos vaidmenį teisėjų atrankos ir parinkimo procese;
- nustatysime tvarką, kai teisėjas už etikos ir teisinio proceso pažeidimus gali būti pašalintas iš teisėjo pareigų;
- suteiksime atskiriems piliečiams ir grupėms teisę ginti viešąjį interesą teismuose;
- sieksime racionalaus teismų materialinio ir techninio aprūpinimo (elektroninės procesinių dokumentų įteikimo ir perdavimo sistemos diegimo, procesinių dokumentų šablonų parengimo ir kita);
- įsteigsime taikos teisėjų institutą;
- plėsimė mediacijos taikymo galimybes skatinant taikų ginčų sprendimą.

Gerinsime teisėkūros kokybę:

- audituosime teisinę bazę, panaikinant neveikiančius besidubliuojančius teisės aktus, supaprastinsime teisės normos turinį ir formą;
- sudarysime svarbiausių įstatymų sąrašą, suteikiant jiems konstitucinių įstatymų statusą, kas garantuotų jų stabilumą ir teisinės aplinkos prognozavimą;
- nustatysime, kad įstatymo iniciatyvos teisę turi Seimo frakcijos arba ne mažiau kaip 10 Seimo narių;
- įtrauksime piliečius į teisėkūros procesą. Pakeisime Referendumo ir piliečių įstatymų leidybos iniciatyvos teisės įstatymus taip, kad piliečiai galėtų realiai pasinaudoti šiomis konstitucinėmis teisėmis;
- sumažinsime referendumui reikalingą piliečių parašų skaičių iki 200 000, įstatymo pateikimo piliečių parašų skaičių — iki 30 000. Supaprastinsime parašų rinkimų tvarką;
- svarbiausius valstybės bei tautos gyvenimo klausimus spręsimė referendumu;
- įteisinsime, kad rengiant įstatymus ir kitus teisės aktų projektus, būtų palaikomas aktyvus dialogas su asocijuotomis verslo struktūromis bei visuomene.

Tobulinsime ikiteisminio tyrimo procedūras ir personalo kompetenciją:

- iš esmės įvertinsime ikiteisminio tyrimo būklę, jos efektyvumą, terminus, profesionalumą, darbo krūvius;
- organizuosime kvalifikuotą tyrėjų rengimą, didinsime jų darbo užmokestį, sureguliuosime jų darbo krūvius. Kelsime šios profesijos įvaizdį;
- tobulinsime ikiteisminio tyrimo tyrėjo ir prokuroro procesinį bendradarbiavimą;
- sutrumpinsime ekspertų išvadų teikimo terminus;
- atribosime teisėsaugos institucijas nuo politinės įtakos savo procesinėje veikloje;
- įtvirtinsime tiesioginius visuotinius generalinio prokuroro rinkimus.

Užtikrinsime visuomenės saugumą:

- steigsime Policijos akademiją, kurioje būtų rengiami pareigūnai, saugantys viešąją tvarką ir visuomenės saugumą;
- sieksime, kad pagrindinis policijos veiklos vertinimo kriterijus būtų žmonių saugumo jausmas. Kursime bendruomenės policijos modelį socialinės partnerystės pagrindu, kur prioritetas teikiamas ne administracinėms — baudžiamosioms funkcijoms, o socialinių paslaugų teikimo funkcijoms;
- skatinsime policiją labiau atsižvelgti į vietinės bendruomenės poreikius ir lūkesčius, aktyviau bendradarbiauti su visuomeninėmis organizacijomis;
- policijos pareigūnams užtikrinsime deramą atlyginimą, socialinį saugumą, normalių darbo sąlygų sudarymą;
- sukursime efektyvią policininkų rotacijos sistemą.

Aktyviai kovosime su korupcija, narkotikų verslu, kontrabanda, šešėline ekonomika:

- įstatymuose numatysime antikorpucines priemones ne tik kovai su korupcijos pasekmėmis, bet ir jas sukuriančių priežasčių šalinimui;
- užtikrinsime reikiamą apsaugą nuo persekiojimų asmenims, kurie padeda kovoti su korupcija, ir jų asmens konfidencialumą, skatinsime asmenis bei organizacijas, padėjusias išaiškinti korupcijos atvejus;
- taikysime griežčiausias priemones ir atsakomybę korumpuotiems valstybės tarnautojams;
- taikysime tarnautojų rotacijos principą tose institucijose ir tarnybose, kuriose fiksuojami dažni korupcijos faktai;
- sieksime notarų teikiamų paslaugų kontrolės bei valstybinio reguliavimo;
- peržiūrėsime antstolių funkcijų vykdymo išlaidų dydį, kuris neturėtų viršyti sąnaudų.

KAIMO IR ŽEMĖS ŪKIO PLĖTRA

Formuosime visuomenėje patrauklų požiūrį į kaimą ir žemės ūkį. Gerinsime kaimo žmonių gyvenimo kokybę. Skatinsime žmones kurti ir vystyti tradicinius ir alternatyvius verslus. Remsime konkurencingų ūkių, gebančių gaminti aukštos kokybės sveiką ir saugią produkciją, kūrimąsi ir plėtrą, o taip pat ekologiškų natūralių, išskirtinės kokybės ir tradicinių gyvulininkystės produktų gamybą.

- sukursime ilgalaikę kaimo plėtros strategiją, paremtą gyvenimo kokybės gerinimo ir socialinių skirtumų tarp miesto ir kaimo gyventojų mažinimu, darniu atskirų regionų vystymusi, kaimo gyventojų užimtumo didinimu, vietos veiklos grupių ir bendruomenių aktyvumo skatinimu ir partneryste, fizinės bei socialinės kaimo infrastruktūros gerinimu;
- sukursime ir saugosime racionalų švietimo, medicinos, kultūros ir kitų kokybiškų socialinių paslaugų tinklą kaimo vietovėse. Užtikrinsime kaimo vietovėse dirbančių švietimo, medicinos, kultūros ir kt. socialinėse srityse specialistų buitinius ir socialinius poreikius, skatinsime jaunų specialistų ir jų šeimų kūrimąsi kaimo vietovėse;
- formuosime visuomenėje patrauklų požiūrį į kaimą ir žemės ūkį, pagrindinį dėmesį skirdami kaime gyvenančiam žmogui ir jo socialiniams bei buitiniams poreikiams. Aktyviau diegsime naujas informacines technologijas, mokysime žmones gyventi ir dirbti rinkos ekonomikos sąlygomis, kurti ir vystyti tradicinius ir alternatyvius verslus, panaudojant Europos Sąjungos paramą ir nacionalinio biudžeto lėšas;
- skatinsime ir remsime kaimo vietovėse imtis savarankiško žemės ūkio ar kito verslo. Remsime smulkiųjų ūkių vystymąsi panaudojant ES paramos lėšas;
- efektyviai panaudosime Europos Sąjungos ir nacionalinio biudžeto lėšas gerindami kaimo infrastruktūrą, plečiant inžinerinius tinklus (elektros, vandentiekio, kanalizacijos, ryšių ir kt.), sieksime, kad kasmet būtų skiriama lėšų rajoninių kelių ir žvyrkelių asfaltavimui ir priežiūrai;
- skatinsime agroturizmą, ekoturizmą, tradicinius kaimo verslus, tradicinių amatų centrų kūrimąsi, remsime tautinio paveldo ir tradicinių produktų gamybą. Saugosime ir puoselėsime Lietuvos tautinį paveldą. Skatinsime alternatyvių verslų kūrimąsi, jų įvairovės didinimą, vietinių iniciatyvų plėtrą ir naujų darbo vietų kūrimą;
- siekdami suderinti kaimo bendruomenių poreikį gyventi švaresnėje, neužterštoje aplinkoje, skatinsime vystyti aplinką tausojančią žemės ūkio gamybą, plačiau naudoti atsinaujinančią

energetiką. Skatinsime biojėginių statybą ir bioenergetikos plėtrą, energijos iš atsinaujinančių energijos išteklių gamybos žemės ūkio ir miškininkystės sektoriuose didėjimą. Užtikrinsime tvarų žemės tvarkymą, kraštovaizdžio ir bioįvairovės išsaugojimą;

- skatinsime stiprių, konkurencingų ūkių, gebančių gaminti aukštos kokybės sveiką ir saugią produkciją, kūrimąsi ir plėtrą. Remsime vidutinio dydžio prekinių ir šeimos ūkių kūrimąsi — plėtojant modernų, gebantį konkuruoti žemės, maisto ir miškų ūkį, racionaliai naudojant žemės išteklius bei papildomai remiant tausojančio žemės ir miškų ūkio plėtrą. Prioriteto tvarka remsime jaunųjų ūkininkų ūkių kūrimąsi;

- šviežiai atšaldytai mėsai ir valgomiems subproduktams, gyvoms, šviežioms ir atšaldytoms žuvims, vaisiams ir daržovėms, sertifikuotiems ekologiškiems ir išskirtinės kokybės maisto produktams sumažinsime pridėtinės vertės mokesčio tarifą;

- remsime ekologiškų natūralių, išskirtinės kokybės ir tradicinių gyvulininkystės produktų gamybą. Žemės ūkio subjektams, kurių metinės pajamos iš žemės ūkio veiklos sudaro daugiau negu 50 procentų visų gautų pajamų, taikysime pelno ir pajamų mokesčių lengvatas.

Skatinsime žemdirbių kooperaciją:

- ilginsime pridėtinės vertės kūrimo grandinę ūkiuose, greta pirminės gamybos vystant ir perdirbimą bei kitą veiklą. Skirsime paramą tiesioginių pardavimų ir vietinės rinkos vystymui. Skatinsime tiesioginės prekybos gyvulininkystės ir augalininkystės produktais formų plėtrą, leisiančią ūkininkams produktus parduoti tiesiogiai vartotojams;

- didinsime finansavimą melioracijos įrenginių priežiūrai ir renovacijai, skatinsime vykdyti rūgščių dirvų kalkinimo darbus, skatinsime mėsinių galvijų ir avių auginimą nederlingose žemėse, taip sukurdami papildomas darbo vietas ir pridėtinę vertę.

Atsižvelgdami į Lietuvos agrarinio sektoriaus ir visos valstybės poreikius užtikrinsime aukštos kvalifikacijos žemės ūkio specialistų rengimą:

- skirsime tikslinį finansavimą nepopuliarioms, tačiau labai šalies agrariniam sektoriui reikalingoms universitetinėms studijų programoms, rengiančioms aukštos kvalifikacijos žemės ūkio specialistus. Diferencijuosime darbuotojų, dirbančių ir vykdančių veiklą agrariniame sektoriuje, kvalifikacinius reikalavimus;

- skatinsime ir remsime profesinį žemdirbių švietimą, tęstinį mokymąsi, informavimą, konsultavimą, taikomuosius tyrimus agrarinės ekonomikos politikos, kaimo regioninės, ekonominės ir socialinės plėtros bei aktualiais technologiniais klausimais.

Didinsime žemės ūkio mokslinių tyrimų indėlį į šalies agrarinės ekonomikos plėtrą:

- skatinsime taikomuosius ir fundamentaliuosius tyrimus visose žemės ūkio mokslo srityse. Peržiūrėsime kvalifikacinius reikalavimus žemės ūkio krypties universitetų dėstytojams, institutų mokslo darbuotojams ir tarybų daktaro disertacijoms ginti nariams bei doktorantų vadovams. Sieksime orientuoti jų veiklą taikomiesiems tyrimams, skatinantiems žemės ūkio

pažangą ir konkurencingumo didinimą. Skirsime paramą inovacijoms ir įgūdžiams, žalioms technologijoms bei tyrimų metu gautų rezultatų efektyviam panaudojimui;

- plėtosime nacionalinę augalų ir gyvulių selekciją, sėklininkystę bei veislininkystę, tam skiriant reikiamą finansavimą, kad mokslo plėtra, inovacijos ir modernių aplinką tausojančių technologijų diegimas taptų vienu iš svarbiausių prioritetų žemės ūkio sektoriuje;

- artimiausiu metu baigsime nuosavybės teisių į žemę ir mišką atkūrimą kaimo vietovėse, aktyviau vykdysime ir remsime žemės konsolidaciją, leisiančią efektyviau panaudoti žemės sklypus, gerinti ūkininkavimo sąlygas ir kurtis naujiems ūkiams;

- stiprinsime žuvininkystės sektorių, atnaujinsime žuvų veislynus, įgyvendinsime žuvivaisos ir žvejybos infrastruktūros plėtros priemones, leidžiančias iš esmės pagerinti tradicinės verslinės bei mėgėjiškos žvejybos sąlygas, saugosime, tausosime ir gausinsime žuvų išteklius;

- plėtosime ekonominius santykius tarp žemės ūkio produktų gamintojų, perdirbėjų ir prekybininkų, kurdami šiuos santykius normalizuojančią sistemą. Skatinsime gaminamos produkcijos eksportą, ieškosime naujų žemės ūkio produktų ir plėsimė esamas lietuviškų maisto produktų realizavimo rinkas. Sieksime sudaryti vienodas konkurencines sąlygas Lietuvos ūkininkams ir gamintojams tarptautinėse rinkose;

- sieksime, kad tiesioginės išmokos, skiriamos Lietuvos ūkininkams, būtų suvienodintos su „senujų“ ES narių ūkininkų gaunamomis išmokomis.

APLINKOSAUGA

Užtikrinsime šalies gyventojų teisę gyventi švarioje ir sveikoje aplinkoje. Sieksime mažinti oro taršą, modernizuosime visuomeninį transportą, skatinsime ekologiškai švaresnį degalų ir biodegalų gamybą bei naudojimą. Sukursime racionalią atliekų tvarkymo sistemą. Sieksime sureguliuoti kenksmingų atliekų importą.

- neblogindami aplinkos kokybės sieksime ūkio plėtros, užtikrinsime šalies gyventojų teisę gyventi švarioje ir sveikoje aplinkoje. Įtvirtinsime aplinkosaugą tarp prioritetinių Vyriausybės veiklos sričių;

- įgyvendinsime Europos Sąjungos direktyvas ir nacionalinius įstatymus, reglamentuojančius poveikį aplinkai ir žmogaus sveikatai. Gerinsime ES paramos įsisavinimą;

- patikslinsime Aplinkos ministerijos funkcijas ir veiklos sritis. Stiprinsime institucinius gebėjimus, siekiant tinkamai įsisavinti ir efektyviai administruoti Europos Sąjungos struktūrinių fondų skiriamą paramą;

- nuolat informuosime visuomenę apie aplinkos būklę bei jos prognozes.

Įgyvendinsime namų renovacijos programą:

- sudarysime realias galimybes daugiabučių namų renovacijai, minimaliomis išlaidomis pagerinsime daugiabučių namų būklę. Sudarysime palankias sąlygas daugiabučių namų savininkams modernizuoti daugiabučius namus, didinant energijos vartojimo būste efektyvumą, sumažinant patalpų šildymo išlaidas. Programos įgyvendinimo laikotarpis — iki 2020 metų, numatome šiluminės energijos santykinės sąnaudas, skaičiuojant būsto naudingojo ploto vienetui, sumažinti iki 30 procentų;

- užtikrinsime Lietuvos gyventojų, ypač jaunimo, apsirūpinimą būstu. Sukursime socialinio būsto programą. Mokestinėmis priemonėmis skatinsime įmones užsiimti ilgalaikio gyvenamojo būsto nuoma;

- skatinsime ilgalaikės gyvenamojo būsto nuomos rinkos plėtrą;

skatinsime visų lygių ekologinį švietimą, visuomenės informavimą, verslo asocijuotų struktūrų bei visuomeninių organizacijų dalyvavimą, sieksime užtikrinti jų dalyvavimą priimant sprendimus ir įgyvendinant numatytas priemones;

- sudarysime palankias sąlygas sodų bendrijų infrastruktūros vystymui — kelių, vandentiekio, kanalizacijos sistemų vystymui, atliekų tvarkymui;
- priimsime teisės aktus, kurie leistų įgyvendinti subalansuotą realią sodininkų bendrijų savivaldą;
- siekdami mažinti oro taršą, dėmesį sutelksime į tankiai apgyvendintų rajonų oro taršos mažinimą, modernizuosime visuomeninį transportą, skatinsime ekologiškai švaresnių degalų ir biodegalų gamybą bei naudojimą. Skatinsime elektra varomų automobilių gamybą bei jų aptarnavimo tinklų kūrimą. Modernizuosime viešojo transporto teikiamas paslaugas. Sukursime aplinkos oro stebėsenos ir kontrolės sistemą, leisiančią operatyviai reaguoti į taršos sklaidą, užkirsti kelią taršos plitimui;
- gerindami vandens kokybę, įvertinsime miestuose ir miesteliuose veikiančių nuotekų valymo įrenginių techninį lygį, siekdami nustatyti jų modernizavimo prioritetus tam, kad kuo skubiau būtų įgyvendinti ES reikalavimai nuotekoms. Peržiūrėsime miestų ir kaimo gyventojų geriamo vandens kokybės įvertinimo sistemą ir tobulinsime kastinių šulinių vandens kokybės kontrolės tvarką, skatinsime kaimo bendruomenių iniciatyvas naudotis ES fondų parama bendruomenių vandentvarkos ūkiui modernizuoti (vandens kokybei iširti), nustatysime priemones, skatinančias šiuolaikišką ūkininkavimą, siekiant vandens taršos mažinimo.

Parengsime ir nuosekliai vykdysime tausojančios miškininkystės politiką:

- mišką laikydami vienu pagrindiniu Lietuvos gamtos turtu, tarnaujančiu valstybės ir piliečių gerovei, saugančiu kraštovaizdžio stabilumą ir aplinkos kokybę, išsaugosime jį ateities kartoms, tenkindami ekologines, ekonomines ir socialines visuomenės reikmes. saugosime ir plėsimė valstybinius miškus kaip šalies ekologinį, socialinį ir ekonominį garantą;
- užtikrinsime nenutrūkstamą miško gamtosauginę funkciją ir rekreacinę reikšmę, vertingos medienos auginimą, kitos miško produkcijos gavimą, kuriant ūkiškai vertingus, našius, biologiškai atsparius miškus.

Sukursime racionalią atliekų tvarkymo sistemą, kuri skatintų mažinti susidarančių atliekų kiekius bei jų pavojų supančiai aplinkai ir žmonių sveikatai. Skatinsime ir remsime atliekų perdirbimą bei jų panaudojimą energijai gauti:

- didinsime gamintojų atsakomybę už aplinkos taršą ir aplinkos kokybę, atsižvelgdami į Europos Sąjungos keliamus reikalavimus. Sieksime gamintojams ir importuotojams nustatyti atsakomybės prievolių įgyvendinimo mažiausiais kaštais, kiekvieno atliekų tvarkymo sistemos dalyvio atitinkamo įvertinimo, racionalaus ir konkurencingo tvarkymo sistemos funkcionavimo;
- baigsime pesticidų atliekų indentifikavimą ir tvarkymą, organizuodami jų išvežimą sunaikinti į šalis, turinčias įrenginius ir patirtį tvarkant pavojingas atliekas.

INFORMACINĖS VISUOMENĖS PLĖTRA

Sieksime, kad Lietuvos visuomenė būtų maksimaliai išsilavinusi ir nuolat besimokanti, atvira naujovėms ir visose savo veiklos srityse aktyviai naudojanti informacines ir ryšių technologijas:

- sustiprinsime informacinės visuomenės plėtros koordinavimą valstybės ir savivaldybių institucijų lygiu;
- skatinsime gyventojų gebėjimą naudotis informacinėmis technologijomis, atskiroms jų grupėms padedant įgyti reikiamų žinių ir įgūdžių;
- skatinsime tamprų mokslo įstaigų ir verslo subjektų bendradarbiavimą kuriant produktus, technologijas ir perkelti juos tiek į eksperimentinę, tiek į masinę gamybą. Tam tikslui skirsime didesnę dalį valstybės ir ES paramos lėšų;

- skatinsime SVV įmones diegti ir naudoti informacines — kompiuterines technologijas, siekdami jų veiklos efektyvumo ir konkurencingumo. Tam naudosime ir finansines paskatas;
- sudarysime palankesnes teisinės sąlygas elektroninio verslo plėtrai, tuo pačiu užtikrindami vartotojų teisių apsaugą;
- paspartinsime duomenų bazių kūrimo ir apjungimo darbus. Plėsimė elektroninės erdvės naudojimą teikiant viešąsias ir administracines paslaugas;
- užtikrinsime lygią plačiajuosčio ryšio tinklo plėtrą visoje šalies teritorijoje;
- skatinsime gyventojus aktyviai dalyvauti valdžios sprendimų priėmimo, suteikiant galimybę elektroninėje erdvėje teikti pastabas ir pasiūlymus;
- parengsime Atvirojo kodo diegimo valstybės ir savivaldybių institucijose programą.

UŽSIENIO POLITIKA IR NACIONALINIS SAUGUMAS

Vykdsime tęstinę užsienio politiką, užtikrinančią gerus santykius su visomis pasaulio valstybėmis, pagrįstus demokratijos, lygiateisės partnerystės, savitarpio pagalbos ir abipusės naudos principais. Aktyviu dalyvavimu tarptautinių organizacijų, ypač NATO ir ES, veikloje, užtikrinsime Lietuvos saugumą.

- kartu su valstybėmis — ES ir NATO narėmis — veiksmingai dalyvausime sprendžiant bendrus užsienio politikos, Europos saugumo, gynybos strateginius uždavinius;
- užtikrinsime aktyvią Lietuvos atstovų veiklą ES institucijose, planuojant ES biudžetą, sanglaudos politiką;
- plėsimė ekonominį bendradarbiavimą. Sieksime, kad ES ekonominė politika būtų naudinga Lietuvai;
- sudarysime sąlygas jaunimui pasinaudoti ES teikiamomis galimybėmis;
- nuolat analizuodami ES, Eurazijos ir pasaulio ekonomikos raidą, tobulinsime informacinę sistemą ir tuo pagrindu formuosime adekvačią Lietuvos poziciją;
- plėtosime žmogaus teisių tarptautinę politiką ir jos įgyvendinimą. Prisdėsime prie ES bendradarbiavimo su pasaulio šalimis, Jungtinėmis Tautomis sprendžiant ekonomines, kultūrinės, socialines, kovos su terorizmu ir tarptautiniu organizuotu nusikalstamumu problemas;
- plėtosime glaudesnius ryšius su Baltijos jūros bei Šiaurės regionų valstybėmis, ES šalimis — Lietuvos kaimynėmis, vystant transporto, kelių, geležinkelio, oro bei jūrų uostų, energetikos ir kitus tarpvalstybinius projektus;
- remsime Lietuvoje pagamintų prekių eksportą, Lietuvos verslo investicijas užsienyje, bendrų įmonių kūrimą, ypač tokių, kurios gamintų eksportui skirtą produkciją, pagrįstą naujausiomis technologijomis, sieksime pritraukti daugiau užsienio investicijų;
- plėsimė ekonominį, mokslo, aplinkosaugos, kultūros bendradarbiavimą su Rusijos Federacija, Ukraina, Baltarusija, Vidurio ir Pietų Europos valstybėmis, Juodosios jūros baseino šalimis. Dalyvausime Europos Sąjungos ir Rusijos dialoge dėl partnerystės;
- stiprinsime ryšius su Kaliningrado sritimi, vystysime mokslinį-techninį, gamybinį, prekybinį bendradarbiavimą su kitais Rusijos regionais;
- kelsime Lietuvos diplomatų kompetenciją, stiprinsime Lietuvos piliečių ir verslo apsaugą užsienyje, orientuosime ambasadas ekonominei diplomatijai, rinkų analizei ir naujų rinkų paieškai;
- tobulinsime tarptautinių ekonominių, prekybinių santykių teisinę bazę, skatinsime įvažiuojamąjį turizmą, sanatorinį gydymą, sukursime sąlygas tam, kad Lietuva būtų tranzitui patraukli valstybė;
- panaudosime tarptautinių organizacijų patirtį ir fondus kuriant programas įveikti neigiamoms globalizacijos pasekmėms. Aktyviai dalyvausime kovoje su tarptautine korupcija, prekyba žmonėmis ir narkotikais;
- remsime vietos savivaldos, mokslo ir kultūros institucijų, nevyriausybinių organizacijų, jaunimo organizacijų tarptautinių ryšių plėtrą, tinkamai pristatysime užsienyje Lietuvos paveldą, kultūros, meno, mokslo pasiekimus;
- stiprinsime ryšius su lietuvių bendruomenėmis ir organizacijomis užsienyje, prisidėsime prie

tautinio ir kultūrinio savitumo išsaugojimo, padėsime užsienio lietuvių bendruomenėms palaikyti glaudesnius ryšius su Lietuva, sukursime pagalbos sistemą užsienyje nukentėjusiems Lietuvos Respublikos piliečiams;

- siekdami užkirsti kelią grėsmėms valstybės saugumui, stiprinsime ir vystysime Lietuvos gynybos pajėgumus, tinkamai vykdysime tarptautinius įsipareigojimus;

- pasirengsime ir užtikrinsime tinkamą Lietuvos pirmininkavimą ES 2013 m. antrame pusmetyje, peržiūrėsime pirmininkavimo prioritetus, palaikysime gerus ryšius su ES valstybėmis narėmis.